

Univerzita T. Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky - Vyšší odborná škola ekonomická, Zlín

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2005

Alena Kadlčáková

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Bakalářský studijní program Ekonomika a management
studijní obor: Finanční řízení podniku
realizovaný na Vyšší odborné škole ekonomické, Zlín

KONTROLA VÝSTUPŮ PŘÍMÉ METODY CASH FLOW
VE FIRMĚ PRECHEZA A. S. PŘEROV

Bakalářská práce

Vypracovala: Alena Kadlčáková
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jiří Chrastina

Zlín 2005

Ráda bych tímto poděkovala ing. Jiřímu Chrastinovi, vedoucímu mé bakalářské práce, za jeho ochotu, trpělivost a čas, který mi při jejím zpracovávání věnoval, a firmě Precheza a. s. Přerov, jež mi psaní bakalářské práce umožnila.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci „Kontrola výstupů přímé metody cash flow ve firmě Precheza a. s. Přerov“ vypracovala samostatně pod vedením ing. Jiřího Chrastiny. K práci jsem použila literatury a pramenů, uvedených v seznamu.

V Přerově dne 3. 5. 2005

.....
podpis

Souhlasíme – nesouhlasíme^{*)} s tím, aby bakalářská práce byla k dispozici v knihovně pro potřeby studentů bakalářských studijních programů realizovaných na Vyšší odborné škole ekonomické, Zlín.

V Přerově dne 3. 5. 2005

.....
podpis zástupce firmy

^{*)} nevyhovující škrtněte

OBSAH

1. Úvod	6
2. Teoreticko-metodologická část	8
2.1 Vymezení pojmu cash flow	8
2.2 Výkaz o peněžních tocích	10
2.2.1 Český výkaz o peněžních tocích	11
2.2.2 Vstupní data pro zpracování výkazu cash flow	11
2.2.3 Metody sestavení výkazu	16
2.2.4 Odlišnost zisku a peněžního toku	18
2.2.5 Využití výkazu	20
2.3 Analýza cash flow	20
3. Analytická část.....	23
3.1 Charakteristika organizace.....	23
3.1.1 Historie.....	24
3.1.2 Současnost	25
3.2 Přímá metoda	31
3.2.1 Popis používané metodiky v a. s. Precheza	31
3.2.2 Zpracování cash flow přímou metodou	36
3.3 Nepřímá metoda – návrh kontrolní metodiky	40
3.3.1 Kontrolní propočet měsíce března	43
3.3.2 Propočet konce roku 2005	45
3.3.3 Shrnutí.....	45
4. Závěr	47
5. Resumé	49
Seznam použité literatury	50
Přílohy.....	51
Organizační schéma	
Rozvaha v plném rozsahu k 31. 12. 2004	
Výkaz zisků a ztrát v plném rozsahu k 31. 12. 2004	
Rozvaha v plném rozsahu k 31. 3. 2005	
Výkaz zisků a ztrát v plném rozsahu k 31. 3. 2005	

1. Úvod

Pojem cash flow byl v naší ekonomice po dlouhá léta víceméně neznámý. Zásadní obrat nastal až po roce 1989 v souvislosti s transformací centrálně plánovaného hospodářství na tržní. Od počátku devadesátých let minulého století roste význam finančního řízení a tím pádem nabývá na důležitosti i cash flow jakožto nezastupitelný prvek finančního řízení a finanční analýzy.

Základním zdrojem finanční analýzy jsou účetní výkazy, jež tvoří součást tzv. účetní závěrky. Ta se skládá z rozvahy (balance), výkazu zisků a ztrát (výsledovky) a přílohy, která obsahuje obecné údaje o účetní jednotce, o účetních metodách a zásadách, dále pak doplňující údaje k rozvaze a výsledovce a v neposlední řadě výkaz o peněžních tocích. Proto má příloha zásadní význam pro pochopení údajů v rozvaze a výsledovce.

Zatímco rozvaha zachycuje stav majetku podniku (aktiv) podle jednotlivých druhů na jedné straně a zdrojů jeho krytí (pasiv) na straně druhé v určitém okamžiku v peněžním vyjádření a výkaz zisků a ztrát slouží ke zjišťování výše, způsobu tvorby a složek hospodářského výsledku (je tedy jakýmsi souhrnem výnosů a nákladů podniku), informuje cash flow o peněžních tocích podniku, respektive o jeho peněžních příjmech a výdajích. Ačkoliv podkladem pro něj jsou právě údaje z rozvahy a výsledovky, od těchto dvou výkazů se cash flow podstatně liší, a to tím, že sleduje *skutečný* pohyb peněžních prostředků (jejich přírůstek a úbytek) za určité období. Výkaz o peněžních tocích tak doplňuje rozvahu a výsledovku o další pohled na ekonomickou situaci v podniku z úhlu příjmově výdajového.

Výkaz cash flow umožňuje pochopit změnu ve finanční pozici firmy, nakládání se zdroji ve sledovaném období, určit pozitivní a negativní trendy. Je vhodným nástrojem pro odhalení zavádějících a chybných údajů o hospodářském výsledku. Cash flow totiž nelze tak snadno zmanipulovat jako zisk, proto podává spolehlivější obraz o chodu podniku než jiné výkazy. Oproti výsledovce přináší mnohé výhody – není ovlivněn metodou odepisování dlouhodobého majetku, není zkreslován časovým rozlišením, není ovlivněn principem realizace ani systémem tvorby rezerv a opravných položek, vliv na peněžní toky nemá ani inflace.

Tvorba peněžních toků je rovněž velmi důležitým rozhodovacím kritériem pro úvěrující banky a další finanční instituce, jakož i pro potenciální investory, obchodní partnery apod., neboť je základem schopnosti podniku splácet své závazky z vytvořené hotovosti, dává představu o potřebě extrémního financování, je podkladem pro úvěrové záměry a pro oceňování firmy; podle tvorby a užití hotovosti lze odhadovat potenciální bankrot firmy.

Zejména pro manažery podniku má velký význam plánovaný peněžní tok neboli rozpočet cash flow, sestavovaný obvykle nejen na rok, ale i pro kratší období.

Výkaz cash flow lze sestavit buď metodou přímou, kdy sledujeme příjmy a výdaje podniku za dané období, nebo nepřímou, jejíž princip spočívá v úpravě zisku (hospodářského výsledku) o pohyby peněžních prostředků v souvislosti se změnami majetku a kapitálu.

Cílem této bakalářské práce je vytvoření takové metodiky výpočtu cash flow nepřímou metodou, která by umožnila ověřování očekávané hodnoty salda peněžních prostředků zjištěné přímou metodou z dlouhodobého hlediska (tj. na konci roku), kdy dosud bylo možno tuto kontrolu provádět pouze s třítydenním výhledem.

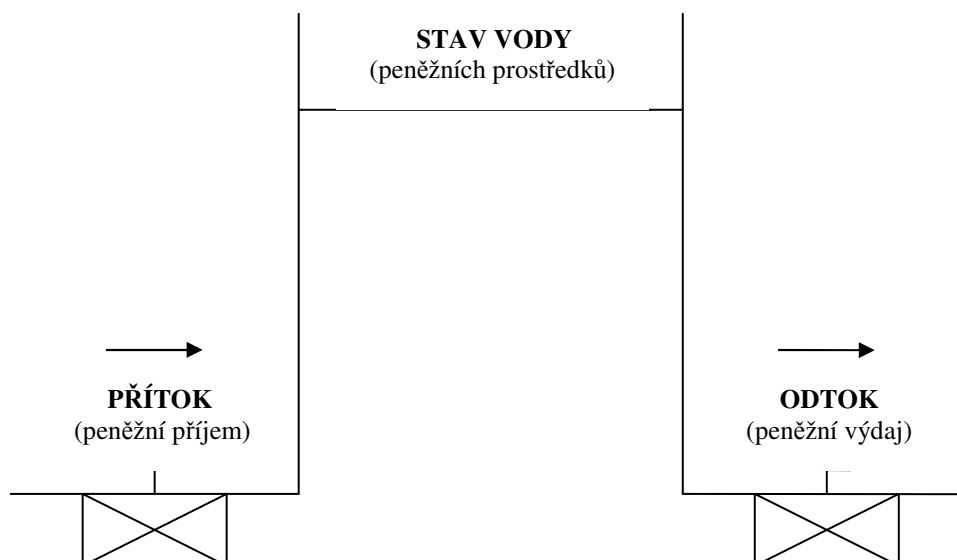
Celá tato práce je rozdělena na část teoretickou, v níž jsou vymezeny základní pojmy, charakterizovány jednotlivé účetní výkazy jakožto podklady pro výpočet peněžního toku a popsány metody sestavení výkazu cash flow a možnosti jeho využití, a část praktickou, která obsahuje jednak charakteristiku firmy, v níž byla tato bakalářská práce zpracovávána, a zejména pak samotný postup práce vedoucí k dosažení vytyčeného cíle. Nedílnou součástí tvoří též přílohy, kterými jsou rozvahy a výkazy zisků a ztrát v plném rozsahu za jednotlivé roky či měsíce, tedy účetní výkazy potřebné pro výpočty v rámci této bakalářské práce.

2. Teoreticko-metodologická část

2.1 Vymezení pojmu cash flow

Pojem peněžní tok (cash flow) se používá v několika významech a časových dimenzích. Z hlediska času lze na peněžní tok nazírat ze dvou hledisek:

- z hlediska **statického**, kdy se chápe jako momentální, okamžitá zásoba likvidních peněžních prostředků, které má subjekt (podnik nebo člověk) v daném časovém okamžiku k dispozici, resp. výsledná změna stavu peněžních prostředků za určité období;
- z hlediska **dynamického**, podle něhož se chápe jako pohyb likvidních prostředků v určitém období, a to jak v minulosti, tak v plánované budoucnosti. Peněžní tok takto určuje, jaké jsou peněžní výdaje, odtoky (*cash outflow*) a peněžní příjmy, přítoky (*cash inflow*). Takto chápaný peněžní tok lze přirovnat k vývoji stavu vody v nádrži s přítoky a odtoky (viz. obrázek).

Dynamické hledisko uplatňuje také investor, který si pod pojmem peněžní tok představuje očekávaný budoucí (diskontovaný) příjem z nějaké investice. U investice reálné (tj. u podnikatelského projektu) bude peněžní tok tvořen především ziskem a odpisy. V případě finančních investic jím může být např. očekávaný úrok, renta, dividenda apod.

Cash flow je možné charakterizovat jako pohyb peněžních prostředků (jejich přírůstek a úbytek) podniku za určité období v souvislosti s jeho ekonomickou činností.

Peněžní prostředky mohou podniky získávat:

- 1) zvyšováním různých forem vlastního kapitálu (např. emisí akcií splácených akcionáři v penězích),
- 2) přijímáním úvěrů (v peněžní formě),
- 3) prodejem nepeněžních složek majetku za peníze, inkasem pohledávek, hotovostním prodejem.

Peněžní prostředky podniky používají analogicky:

- 1) vracením (splácením) vlastního kapitálu (např. v některých právních formách podnikání při likvidaci podniku, jinak spíše výjimečně) či výplatami z vlastního kapitálu (např. výplaty dividend v penězích),
- 2) splácením dodavatelských závazků v penězích, bankovních úvěrů, placením úroků, daní, mzdových a jiných závazků,
- 3) nákupem nepeněžních složek majetku.

Kategorie cash flow lze využít:

- ve finanční analýze pro hodnocení finanční stability podniku (schopnost podniku vytvářet finanční přebytky, splácet závazky a vyplácet dividendy) a příčin změn stavu peněžních prostředků,
- při krátkodobém plánování peněžních příjmů a výdajů,
- při střednědobém a dlouhodobém sestavování finančních výhledů podniku,
- při hodnocení finanční efektivnosti investičních variant jako efekt příslušné investice,
- při posouzení schopnosti podniku financovat investice vlastními zdroji,
- jako jedna z forem stanovení základu tržní ceny podniku.

V teorii i finanční praxi se setkáváme s různými kategoriemi cash flow, které se liší svým obsahem. Obvykle se rozlišuje:

- a) cash flow z provozní činnosti,
- b) cash flow z investiční činnosti,
- c) cash flow z finanční činnosti,
- d) cash flow celkem.

Někdy se – v rámci cash flow z provozní činnosti – ještě vyděluje cash flow ze samofinancování.

Provozní činnost obvykle tvoří základ hospodaření podniku, z finančního hlediska je proto nejdůležitější.

Pod pojmem **investiční činnost** si lze představit pořízení a prodej dlouhodobého majetku a dále činnosti související s poskytováním úvěrů, půjček a výpomocí, které nelze chápat jako součást provozní činnosti.

Finanční činností se obecně rozumí peněžní toky, které vedou ke změně velikosti vlastního kapitálu a dlouhodobých závazků.

2.2 Výkaz o peněžních tocích

Výkaz o peněžních tocích představuje významnou součást přílohy k účetní závěrce. Zatímco v rozvaze se porovnávají aktiva a pasiva, u výsledovky náklady a výnosy, ve výkazu o peněžních tocích se porovnávají příjmy a výdaje. V tomto výkazu tedy není dodržen princip akruálního účetnictví, které přiřazuje náklady k výkonům, se kterými tyto náklady věcně a časově souvisejí (např. účtování rezerv, opravných položek, časového rozlišení, odpisů dlouhodobého majetku apod.).

Výkaz o peněžních tocích má relativně krátkou historii. Začal se používat zhruba od 70. – 80. let (zejména v USA) a stal se postupně plnohodnotnou součástí zveřejňovaných účetních závěrek. V roce 1993 vydala organizace IASC mezinárodní účetní standard č. 7, který tuto problematiku upravuje. V rámci Evropské unie nedošlo zatím ke shodě o podobě tohoto výkazu, proto jeho forma a struktura vychází v jednotlivých zemích ze zvyklostí, doporučení nebo ze závazných směrnic.

V České republice se sestavení tohoto výkazu v rámci výše zmíněného mezinárodního účetního standardu řídí opatřením ministerstva financí¹. Výkaz je součástí přílohy k účetní závěrce.

¹ Opatření Ministerstva financí České republiky č. j. 281/71.701/95 ze dne 20. prosince 1995, kterým se stanoví obsah účetní závěrky pro podnikatele ve znění č. j. 281/80.380/96.

Pokud jde o formu zobrazení, používá se jak horizontální, bilanční způsob (jenž dovoluje odděleně a přehledně vykázat zdroje peněžních prostředků a jejich užití), tak i vertikální, sloupcový způsob. Ten zase umožňuje pořizovat součty za homogenní skupiny peněžních toků (např. za provozní činnost, investiční činnost, za činnost spojenou s financováním apod.), což zvyšuje jeho vypovídací schopnost.

Samotný obsah výkazu je dán účelem, pro nějž se výkaz sestavuje, požadovaným rozsahem (zda má poskytnout informace o všech tocích peněz, nebo jen o pohybech vztahujících se k vybrané činnosti) a konečně použitou metodou výpočtu.

2.2.1 Český výkaz o peněžních tocích

Model v letech 1993-1995

V naší republice se výkaz o peněžních tocích sestavoval poprvé v roce 1993 v souvislosti se zavedením nového účetního systému. Tento model byl založen výhradně na nepřímé metodě formou úpravy hospodářského výsledku o další položky. Jeho úkolem bylo především vysvětlit změnu stavu pohotových peněz za daný časový interval. Dalším úkolem bylo seznámení odborné veřejnosti s novým výkazem, čemuž měl napomoci co nejjednodušší způsob sestavení. Cenou za to bylo zkreslení a snížená vypovídací schopnost výkazu. Tento model byl direktivně stanoven, což omezilo možnosti jeho využití k dalším analýzám.

Model od roku 1996

Od roku 1996 se používá nový model výkazu, který je založen na již zmíněném mezinárodním účetním standardu. Tento model je zpřesněný a zlepšený, ale nároky na jeho sestavení jsou vyšší. Model je méně direktivní (volba metody, koncepce a modelu přehledu i obsahová náplň peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů je v pravomoci podniku), při jeho sestavení se tedy budou více uplatňovat subjektivní vlivy. Ministerstvo financí vypracovalo pouze určitou typovou formu výkazu. Tento výkaz slouží především jako nástroj analýzy likvidity, proto bere v úvahu nejen množství likvidních prostředků, ale i krátkodobých závazků. S tímto cílem jsou pak koncipovány jednotlivé položky výkazu.

2.2.2 Vstupní data pro zpracování výkazu cash flow

Obecně lze říci, že datovou základnou výkazu cash flow je účetnictví, respektive účetní výkazy jakožto jeho výstupy. Účetní výkazy jsou součástí tzv. účetní závěrky, kterou tvoří rozvaha, výkaz zisků a ztrát a příloha.

Rozvaha

Rozvaha je základním účetním výkazem. Ostatní účetní výkazy vznikly historicky oddělením z rozvahy pro účely podrobnějšího zjišťování. Vzájemným pojítkem rozvahy a výsledovky je hospodářský výsledek (zisk nebo ztráta), pojítkem rozvahy a přehledu o peněžních tocích je bilance příjmů a výdajů.

Podstatou podnikání je neustálý koloběh neboli obrat vložených prostředků, tj. kapitálu. Má-li být podnikání ziskové, musí každá obrátka přinést více, než jsme do ní vložili. Během této obrátky se vložené prostředky různým způsobem a na různou dobu postupně přeměňují do několika forem. Tato přeměna tvoří podstatu tzv. reprodukčního cyklu podniku. Tento cyklus musí být na druhé straně finančně kryt, ať už prostředky vlastními nebo cizími (vypůjčenými). Rozvaha potom zachycuje stav tohoto koloběhu prostředků v určitém okamžiku.

Rozvaha je tedy souhrnným účetním výkazem, který zobrazuje ve formě bilance stav majetku podniku podle jednotlivých druhů a finanční zdroje krytí tohoto majetku k danému časovému okamžiku.

Základní rovnice rozvahy je tedy:

$\text{Aktiva} = \text{Pasiva}$

Kritéria třídění rozvahových položek

Rozvaha a finanční výkazy vůbec slouží především potřebám finančního řízení podniku. Každý podnikatel musí sledovat stav a strukturu svého majetku a jeho krytí zdroji. Úkolem finančního řízení je tedy zvolit co nejvhodnější strukturu majetku zajišťující dlouhodobé i krátkodobé cíle podniku a optimální způsob krytí.

Základním hlediskem třídění aktiv je proto jejich funkce a s ní spojená doba vázanosti v reprodukčním cyklu podniku. V účetnictví je z praktických důvodů jako hranice krátkodobosti a dlouhodobosti stanoven jeden rok při současném splnění určité výše pořizovací ceny. Podle tohoto hlediska lze aktiva třídit do dvou základních skupin:

- na stálá (dlouhodobá, fixní, neoběžná)
- a oběžná (krátkodobá).

V rozvaze jsou i v rámci těchto skupin aktiva sestavena od těch, která jsou vázána nejdéle, tj. jsou nejméně likvidní, až po ta, která jsou vázána jen krátce, tj. jsou nejvíce likvidní.

U zdrojů (pasiv) je základním třídícím kritériem jejich vlastnictví. Podle tohoto kritéria rozlišujeme zdroje vlastní a cizí.

Základní skupiny aktiv a pasiv jsou znázorněny v následujícím schématu rozvahy:

Aktiva	Pasiva
I. Stálá aktiva	I. Vlastní zdroje
II. Oběžná aktiva	II. Cizí zdroje
III. Ostatní aktiva	III. Ostatní pasiva
AKTIVA CELKEM	PASIVA CELKEM

Výkaz zisků a ztrát (výsledovka)

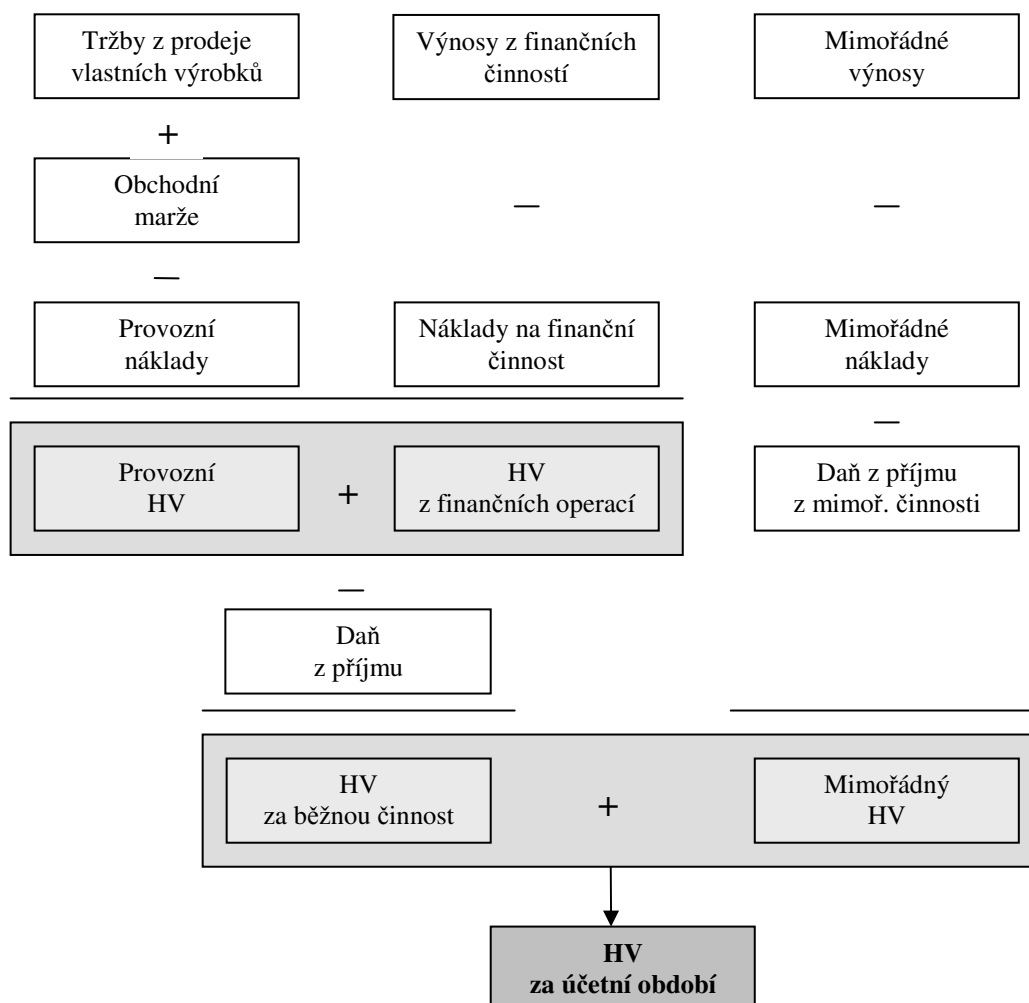
Výkaz zisků a ztrát je souhrnným výkazem nákladů a výnosů za dané období. Samotnou podstatu výkazu bychom mohli vyjádřit vztahem:

$$\text{Výnosy (tržby)} - \text{Náklady} = \text{Hospodářský výsledek (zisk/ztráta)}$$

Naše právní úprava zvolila vertikální, stupňovitou podobu výkazu, kdy se zjišťuje hospodářský výsledek odděleně za činnost provozní, finanční a mimořádnou.

V souvislosti s tvorbou výkazu zisků a ztrát je velmi důležité dodržování aktuálního principu (tj. věcné a časové shody nákladů s výnosy).

Základní struktura výkazu zisků a ztrát

Věcná shoda nákladů a výnosů

Hospodářský výsledek se zjišťuje porovnáváním nákladů a výnosů, které jsou vztaženy k danému časovému intervalu, nikoliv k prodávaným produktům (výkonům). V opačném případě by totiž mohlo docházet k tomu, že výnosy by se vázaly k jiným výkonům než k těm, na něž byly v běžném období vynaloženy náklady. Jde zejména o tyto situace:

- výrobky (resp. služby, např. ve formě nedokončených zakázek) se v běžném období vyrobí, představují tedy zvýšení nákladů běžného období, ale nejsou

prodány, proto se k nim zatím neváže tržba. Tyto výrobky proto budou zahrnuty do výnosů běžného období,

- opačně může jít o prodej výrobků, tj. tržbu, které byly vyrobeny v minulém období, ale nestojí proti nim náklady. Proto se tržby snižují o náklady, které na ně byly vynaloženy v minulém období.

Časová shoda nákladů a výnosů s daným obdobím

Kromě věcné shody nákladů a výnosů je pro zachycení věrného obrazu třeba dodržet i časovou shodu nákladů a výnosů s daným obdobím. Jako výnosy či náklady se tedy neuznávají všechny v tomto období uskutečněné transakce, ale pouze ty, které se k tomuto období vážou.

Příloha

Úkolem přílohy je komentovat, upřesnit a doplnit položky rozvahy a výkazu zisků a ztrát. Kromě již zmiňovaného výkazu o peněžních tocích zahrnuje zejména:

- obecné údaje, tj. popis podniku, údaje o kapitálových účastech, o počtu zaměstnanců s uvedením jejich struktury a osobních nákladů apod.,
- informace o použitých účetních metodách a aplikaci obecně uznávaných účetních zásad, zejména způsoby ocenění majetku, použité odpisové metody, přístupy ke stanovení opravných položek, změny účetní politiky proti předchozímu období, jejich příčiny a důsledky na položky výkazů atd.,
- další informace o hmotném a nehmotném majetku, pohledávkách, závazcích, vlastním kapitálu aj.

Příloha tedy obsahuje mnohé mimoúčetní údaje a podnik ji může rozšířit o informace, které pokládá za důležité. Její forma není stanovena, musí však být přehledná a srozumitelná.

Využití údajů z účetnictví závisí na tom, kdo daný výkaz sestavuje:

- a) **externí uživatel** – má přístup pouze k účetní závěrce podniku, a proto může výkaz cash flow sestavit pouze v hrubém členění na jednotlivé činnosti. Takovýto uživatel si může udělat obrázek o hospodaření podniku a jeho platební schopnosti, ale pro účely podrobnější analýzy jsou dané údaje naprosto

nedostačující. Výkaz cash flow je v tomto případě zpracováván na základě změn stavů položek rozvahy a pomocí nákladových a výnosových položek výsledovky.

b) pracovníci zodpovědní za vedení účetnictví a přípravu podkladů pro finanční řízení podniku – mohou čerpat informace z jednotlivých syntetických a analytických účtů a ostatních interních dokladů.

2.2.3 Metody sestavení výkazu

Sestavení výkazu cash flow lze provést dvěma způsoby:

- přímou metodou
- nepřímou metodou

Přímá metoda

Přímá metoda spočívá v zásadě ve vyčlenění operací s peněžními prostředky (tj. příjmů a výdajů) ze souboru všech hospodářských operací a jejich samostatné sledování. Toto sledování lze rovněž provést dodatečně, např. analýzou účtů peněžních prostředků (pokladna, běžný účet) vedených v hlavní knize účetnictví. Přehled peněžních toků je v tomto případě sestaven na základě skutečných příjmů nebo výdajů uvedených v samostatné bilanci peněžních toků.

Schematicky lze tuto metodu vyjádřit tímto způsobem:

POČÁTEČNÍ STAV PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ

+ příjmy za určité období

– výdaje za určité období

= KONEČNÝ STAV PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ

Tato metoda je velmi výhodná zejména z hlediska krátkodobého finančního řízení a plánování.

Nepřímá metoda

Nepřímá metoda je založena na úpravě hospodářského výsledku o další položky. Základem zjišťování je hospodářský výsledek za běžné období z výsledovky. K jeho převodu na peněžní tok jsou však nutné úpravy, které jsou příčinami toho, že se hospodářský výsledek odlišuje od peněžního toku.

Schematicky lze tyto úpravy znázornit takto:

POČÁTEČNÍ STAV PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ

Hospodářský výsledek běžného období

- + odpisy (nejsou peněžní výdaj, proto se musí k zisku přičíst)
 - + jiné náklady nevyvolávající pohyb peněz (např. rezervy na opravy)
 - výnosy, které nevyvolávají pohyb peněz (např. předem přijaté nájemné)
-

CASH FLOW ZE SAMOFINANCOVÁNÍ

- + úbytek pohledávek
 - přírůstek pohledávek
 - + úbytek zásob
 - přírůstek zásob
 - + přírůstek krátkodobých závazků
 - úbytek krátkodobých závazků
-

CASH FLOW Z PROVOZNÍ ČINNOSTI

(obsahuje i cash flow ze samofinancování)

- + úbytek fixního majetku
 - přírůstek fixního majetku
-

CASH FLOW Z INVESTIČNÍ ČINNOSTI

- + přírůstek dlouhodobých závazků
 - úbytek dlouhodobých závazků
 - + přírůstek vlastního kapitálu
 - výplata dividend
-

CASH FLOW Z FINANČNÍ ČINNOSTI

CASH FLOW CELKEM = CF z provozní činnosti + CF z investiční činnosti +
+ CF z finanční činnosti

KONEČNÝ STAV PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ

Tato metoda nachází ve finančním řízení uplatnění při sestavování střednědobých a dlouhodobých plánů.

Při sestavování výkazu cash flow platí tyto zásady při vyjadřování změny jednotlivých položek:

- přírůstek aktiv je vyjádřen jako záporný peněžní tok – přírůstek aktiv představuje užití peněžních prostředků,
- úbytek aktiv je vyjádřen jako kladný peněžní tok – úbytek aktiv představuje zvýšení peněžních prostředků,

- přírůstek pasiv je vyjádřen jako kladný peněžní tok – zvýšení pasiv znamená, že nedošlo k úbytku peněžních prostředků,
- úbytek pasiv je vyjádřen jako záporný peněžní tok – úbytek pasiv představuje užití peněžních prostředků,
- pokud se vylučují výnosy, potom se zachycují do přehledu o peněžních tocích záporně,
- pokud se vylučují náklady, zachycují se do přehledu o peněžních tocích kladně.

2.2.4 Odlišnost zisku a peněžního toku

Základní metody sestavení přehledu o peněžních tocích bývají nepřímé, odvozené od převodu nákladových a výnosových položek na peněžní toky. V dlouhodobém předpokladu se zpravidla vychází z toho, že náklady se přemění v peněžní výdaj a výnosy na příjem. Hospodářský výsledek je tedy z tohoto pohledu potencionálním peněžním tokem.

Shrneme-li tedy důvody odlišnosti hospodářského výsledku od peněžního toku, jde zejména o:

- záchytné body v provozním cyklu v podobě pohledávek a závazků, které brání okamžité přeměně peněžních prostředků,
- přeměnu peněžních prostředků do jiných majetkových podob (např. materiálu, nedokončené výroby, hotových výrobků),
- existenci nepeněžních operací (účetních převodů), které neměly ani nebudou mít dopad na peněžní prostředky a vyjadřují účetní postupy akruálního principu (např. odpisy, použití rezerv, opravných položek).

Odpisy jsou klasickým příkladem nepeněžní operace. Vyjadřují náklad běžného období, u něhož výdaj proběhl při pořízení v některém z minulých období. Odpisy tedy snižují hospodářský výsledek běžného roku, aniž dochází k úbytku peněz – proto se k hospodářskému výsledku přičítají. Obdobně je tomu s odpisem pohledávek.

Tvorba rezerv je dalším typem nepeněžní operace, která znamená zvýšení nákladů bez úbytku peněžních toků, proto se přičítá. V případě čerpání rezerv je tomu naopak. Podobně je tomu i u přechodných a dohadných položek, např. zvýšení nákladů příštích období (rozvahová operace) je záporným peněžním tokem, jejich snížení je tokem kladným.

Z toho vyplývají i mnohé **výhody**, především jiné informace, které výkaz o peněžních tocích přináší oproti výsledovce:

- není ovlivněn metodou odpisování dlouhodobého majetku (při použití rovnoměrných i zrychlených odpisů účetní jednotka vykáže stejné peněžní toky, přičemž hospodářský výsledek se může výrazně lišit), účetní odpisy nejsou spojené s pohybem peněžních toků,
- není zkreslován časovým rozlišením (respektování věcné a časové souvislosti v účetnictví má dopady do hospodářského výsledku, ale nemusí mít vliv na peněžní toky),
- není ovlivňován systémem tvorby rezerv a opravných položek (v souladu se zásadou opatrnosti se v účetnictví zachycují potencionální ztráty, rizika a znehodnocení s ohledem na věrný obraz skutečnosti v účetnictví, např. tvorbou rezerv nebo opravných položek, což znamená dopady do hospodářského výsledku, ale neovlivňuje vývoj peněžních toků),
- není ovlivněn principem realizace (tj. v okamžiku přechodu vlastnictví zachycujeme změnu pohledávek a závazků), ale pouze skutečným tokem peněžních prostředků,
- není ovlivněn ani inflací.

Nevýhodou je již zmíněná nejednotnost, různý přístup jednotlivých podniků.

Pohyby prostředků a jejich dopady do hospodářského výsledku a peněžních toků:

- 1) náklad běžného období je výdajem běžného období, např. nakupované služby hrazené v hotovosti – tato operace snižuje zisk a je užitím peněžních prostředků, záporným peněžním tokem,
- 2) výdaj běžného období není nákladem běžného období, např. předplatné na nájem na příští rok hrazený z bankovního účtu – tato operace nemá vliv na hospodářský výsledek, ale jde o záporný peněžní tok,
- 3) náklad běžného období není výdajem běžného období, např. rozpouštění nákladů příštích období – tato operace má vliv na hospodářský výsledek, neovlivňuje však peněžní toky,

- 4) výnos běžného období je příjmem běžného období, např. tržby za služby inkasované v hotovosti – tato operace ovlivňuje hospodářský výsledek i peněžní tok,
- 5) příjem běžného období není výnos běžného období, např. příjem na bankovní účet na zajištění služeb v dalším roce – tato operace neovlivňuje hospodářský výsledek, ale jedná se o kladný peněžní tok,
- 6) výnos běžného období není výdaj běžného období, např. rozpouštění výnosů příštích období – tato operace ovlivňuje hospodářský výsledek, ale nemá dopad do peněžního toku.

2.2.5 Využití výkazu

Výkaz o peněžních tocích odpovídá na následující otázky:

- kolik peněžních prostředků měla účetní jednotka na počátku sledovaného období,
- jaká byla tvorba peněžních prostředků podle jednotlivých činností,
- jaké bylo užití peněžních prostředků podle jednotlivých činností,
- kolik peněžních prostředků má účetní jednotka k dispozici na konci období,
- jaký je celkový peněžní tok za sledované období.

2.3 Analýza cash flow

Prvním úkolem analytika při zpracování výkazu o peněžních tocích je zjistit, která rozvahová položka byla mezi dvěma obdobími *zdrojem* peněžního toku a která vyvolala jeho *spotřebu*. Tento přehled se připraví pomocí tabulky o zdrojích a použití fondů podniku. Nejprve se spočítá změna, které dostala každá položka v rozvaze, tato změna je započtena jako zdroj nebo použití peněžních fondů podle následujících pravidel:

Zdroj:

1. Zdrojem disponibilních peněz je jakýkoliv *růst závazkové položky* nebo *položky vlastního jmění*. Bankovní půjčka je příklad zdroje fondů.

2. Jakýkoliv *pokles aktivních účtů* je rovněž zdrojem peněžního toku. Prodej fixních aktiv nebo snížení zásob jsou případem tvorby peněžního toku.

Použití:

1. Použití peněžních fondů představuje jakýkoliv *pokles na účtě závazků* nebo *vlastního jmění*. Splácení půjčky je příkladem spotřeby disponibilních fondů.
2. Jakýkoliv *růst aktivních rozvahových položek*. Koupě fixního aktiva, tvorba zásob jsou příklady použití cash flow.

Cash flow se vytváří anebo spotřebovává při jakékoliv činnosti firmy. V následující tabulce je uvedeno, které druhy operací způsobují příliv (+), a které naopak odliv (–) peněžních prostředků firmy v jednotlivých oblastech činnosti (provozní, investiční, finanční).

PROVOZNÍ ČINNOST	INVESTIČNÍ ČINNOST	FINANČNÍ ČINNOST
+ čistý zisk	+ úbytek stálých aktiv (prodej zařízení)	+ čerpání nového úvěru
+ odpisy		– splátky úvěru
+ úbytek zásob a pohledávek	– přírůstek stálých aktiv	+ vydání nových obligací
– nárůst zásob a pohledávek	+ prodej majetkových účastí	– splátky a vykoupení obligací
– úbytek závazků	– nákup majetkových účastí	+ emise akcií
+ nárůst závazků		– výplata dividend

Data z výkazu o zdrojích a použití peněžních fondů se potom transformují do výkazu cash flow. Každá změna rozvahové položky se klasifikuje jako vyplývající z provozní, investiční nebo finanční činnosti. Provozní peněžní toky jsou ty, které souvisejí s výrobou a prodejem zboží. Investiční peněžní toky jsou ty, které se týkají nákupu budov, majetku a zařízení. Finanční peněžní toky plynou z upisování obligací nebo dluhopisů a akcií, snižování peněžního toku z finanční činnosti se objeví při výplatě dividend anebo splácení závazků. Nakonec se zvyšování a snižování peněžního toku sumarizuje tak, aby bylo možno určit vliv cash flow na likviditu firmy.

Výkaz cash flow je uceleným zobrazením finančních toků podniku za vymezené období. Sestavuje-li se tento výkaz za minulé období, pak jde o *výkaz retrospektivních finančních toků*. Oproti *budoucímu (perspektivnímu) cash flow*, kdy se finanční toky

určitými metodami prognózují, resp. odhadují, je koncipování retrospektivního cash flow založeno na datech charakterizujících uskutečněné finanční a investiční procesy v podniku, což samo o sobě vytváří předpoklad vyšší pravdivosti celého výkazu cash flow. Míra této pravdivosti však závisí na způsobu a kvalitě záznamu uskutečněných finančních a investičních toků.

Nezastupitelným, komplexním, systémovým a ověřitelným zdrojem dat o realizovaných podnikových finančně hospodářských jevech je podnikový účetní systém. Koncipování retrospektivního cash flow vychází proto v praxi z účetních dat. Kvalita výkazu cash flow pak závisí na schopnosti účetních dat odrážet reálné finančně hospodářské procesy v daném podniku.

3. Analytická část

3.1 Charakteristika organizace

PRECHEZA a. s. Přerov
Sídlo: nábreží Dr. E. Beneše 24, 751 62 Přerov
IČO: 14617064
DIČ: CZ14617064

Složení statutárních orgánů

Představenstvo

Předseda	Ing. Roman Karlubík, MBA
Místopředseda	Ing. Antonín Mlčoch, CSc.
Místopředseda	Ing. Karel Šimeček, MBA
Člen	Larry Walters
Člen	Ing. Oldřich Konečný, MBA

Dozorčí rada

Předseda	Ing. Andrej Babiš
Místopředseda	Bohuslav Malošek
Členka	Ing. Dagmar Negrová
Člen	JUDr. Libor Široký
Člen	RNDr. František Čermák
Člen	Karel Hrazdira

Vedení akciové společnosti

Výkonný ředitel	Ing. Karel Šimeček, MBA
Komerční ředitel	Ing. Marian Bartoš
Ekonomický ředitel	Ing. Oldřich Konečný, MBA
Technický ředitel	Ing. Josef Winter
Personální ředitel	Ing. Pavel Mikulík, MBA

Organizační schéma

viz. příloha

3.1.1 Historie

- 1894** Na valné hromadě Hospodářského spolku kojetínsko – přerovského padl konkrétní návrh na založení továrny.
- 1895** Uskutečnila se ustavující valná hromada.
- 1896** Proběhla kolaudace továrny a ihned byla zahájena průmyslová výroba kyseliny sírové a superfosfátu.
- 1905** Výrobky chemického závodu byly oceněny zlatou medailí na Jihomoravské výstavě.
- 1935** Rozšíření výrobního programu o výrobu jedlých tuků a kontaktní kyselinu sírovou.
- 1938** Továrna získala povolení k zavedení výroby zinkové běloby. To byl první pokus o zavedení výroby pigmentů, k jejíž výrobě už v důsledku války nedošlo.
- 1949** Byla zavedena výroba zajímavého produktu – umělé rohoviny – Argolitu.
- 1950** Zahájení výroby kyseliny sírové z pyritu.
- 1958** Zahájení výroby kyseliny sírové ze síry o kapacitě 100 000 tun/rok.
- 1963** Zahájení výroby práškového superfosfátu.
- 1968** Bylo započato s výrobou titanové běloby a železitých pigmentů.
- 1978** Zastavení výroby kyseliny sírové z pyritu a náhrada výrobou ze síry.
- 1980** Zahájeno zpracovávání neutralizačních kalů na průmyslový sádrovec.
- 1983** Zahájení výroby antikoročních a perleťových pigmentů.
- 1986** Zahájení výroby tabletovaných a kapalných hnojiv.
- 1990** Zahájení výroby kapalného koagulantu Prefloc na čištění odpadních vod.
- 1992** Výroba perleťových pigmentů byla převedena do dceřiné společnosti Nacoral.
- 1993** Ukončena výroba průmyslových hnojiv (fosforečných, tabletovaných i kapalných).
- 1994** Výroba Preflocu byla převedena do dceřinné společnosti Kemifloc.
- 1995** Veřejnou obchodní soutěž na odkup 51 % akcií Prechezy vyhrála firma Precolor a. s. se sídlem v Přerově.
- 1997** Ničivé povodně v červenci zasáhly celý areál podniku, škody dosáhly značné výše, na více než jeden měsíc odstavena výroba.

- 2000** K 1.7. přijata Precheza jako řádný člen Asociace evropských výrobců titanové běloby (TDMA).
- 2001** Precheza a. s. přijata za řádného (čtrnáctého) člena Asociace výrobců nátěrových hmot
- 2003** Na základě úspěšného recertifikačního auditu integrovaného systému managementu jakosti a systému environmentálního managementu byl Precheze vystaven certifikát systému managementu
- 2004** Činnost zahájila dceřiná společnost Prechezy – České technologické centrum pro anorganické pigmenty a. s., zaměřená na oblast výzkumu a rozvoje

Názvy podniku (od vzniku)

- 1894** První moravská rolnická továrna na soustředěná hnojiva a lučebniny v Přerově.
- 1934** Rolnické lučební závody, akciová společnost
- 1946** Synthesia Semtín, n. p., Přerov
- 1949** Lučební závody, n. p., Přerov
- 1958** Moravské chemické závody Ostrava, závod Přerov, n. p.
- 1966** Přerovské chemické závody, n. p., Přerov
- 1975** Chemopetrol koncernový podnik, Přerovské chemické závody Přerov
- 1989** Přerovské chemické závody, státní podnik Přerov
- 1991** PRECHEZA akciová společnost Přerov

3.1.2 Současnost

Akciová společnost PRECHEZA se sídlem v Přerově má více než stoletou tradici, zejména ve výrobě anorganických chemických produktů. Je největším výrobcem anorganických pigmentů v ČR, jedním ze tří výrobců titanové běloby v rámci zemí CEFTA a vývozcem technologického know how. Prodejcem výrobků akciové společnosti PRECHEZA je Agrofert holding, a. s., odštěpný závod PRECOLOR.

PRECHEZA a. s. vznikla dne 26. 2. 1991 z Přerovských chemických závodů Přerov. Do obchodního rejstříku byla zapsána 25. 3. 1991. Hlavní náplní činnosti společnosti je výroba a prodej produktů anorganické chemie, včetně výrobků zpracovatelských, navazujících doplňkových a pomocných výrob. Důležitým

předmětem podnikání je prodej licence na výrobu titanové běloby. Další činnost se týká oblasti služeb - pronájmy nebytových prostor, práce charakteru oprav a údržby.

Akciová společnost PRECHEZA aktivně působí ve Svazu chemického průmyslu ČR, Hospodářské komoře a v roce 1994 se stala přidruženým členem Asociace výrobců titanové běloby (Titanium Dioxide Manufacturers Association - TDMA) a v roce 2000 jejím řádným členem.

Záměr udržet vysoký standard kvality výroby a výrobků vedl až ke změně systému řízení. Management společnosti a jeho jednotlivé součásti, zejména bezpečnost a hygiena práce, ekologie a jakost byly transformovány do podoby celosvětově uznávaných standardů Mezinárodní organizace pro normalizaci (ISO).

Od roku 1995 je certifikován systém jakosti výroby titanové běloby, v roce 1999 byl certifikát rozšířen o systém jakosti výroby železitých pigmentů. Certifikaci shody s ISO 9002 a kontrolní audity provádí společnost Lloyd's Register Quality Assurance.

Systém enviromentálního managementu byl toutéž společností certifikován na shodu s ISO 14001 v prosinci 2001. Kromě toho jsou jednotlivé výrobky certifikovány na shodu s příslušnými technickými normami ISO a DIN, hygienické a ostatní relevantní atestace regulované sféry provádějí externí autorizované či akreditované osoby.

Zavedením certifikovaného způsobu ochrany životního prostředí se Precheza a. s. zařadila mezi prvních šest evropských výrobců titanové běloby z celkových osmnácti.

V roce 1994 se PRECHEZA a. s. přihlásila prostřednictvím českého Svazu chemického průmyslu k celosvětovému hnutí a programu "RESPONSIBLE CARE" – k odpovědné péči a podnikání v chemii. V říjnu 2002 získala PRECHEZA již počtvrté Osvědčení za výsledky dosažené v letech 2001 až 2002 při plnění dobrovolných záměrů a cílů programu Responsible Care zaměřených na zvyšování ochrany zdraví a životního prostředí a bezpečnosti všech činností spojených s podnikáním společnosti.

Obchodní činnost

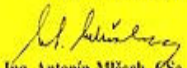
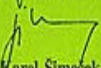
Výhradním prodejcem výrobků PRECHEZY je společnost Agrofert holding, a. s., odštěpný závod PRECOLOR. Rozhodujícím výrobním i obchodním artiklem akciové společnosti je v současné době titanová běloba, její prodej představuje cca 80 % celkového obrátu společnosti. Dále se na obrátu společnosti podílejí železité pigmenty (16 %), kyselina sírová (2 %) a ostatní chemikálie.

Z celkového objemu chemických výrobků je cca 85 % exportováno. Hlavním vývozním teritoriem zůstává západní Evropa s podílem 60 % celkového vývozu, dále následuje Skandinávie (20%). Podíl střední a východní Evropy včetně Slovenska činil

cca 13 %, Severní Amerika 7,5 %, skupina asijsko-pacifické oblasti, Afrika a Střední východ zahrnuje cca 1 %.

PRECHEZA a. s. je majitelem know how na výrobu anorganických pigmentů. V první polovině 90. let byly na základě prodeje licence postaveny dva závody na výrobu titanové běloby v Číně. Exportní aktivity PRECHEZY a. s. byly oceněny v roce 1996 v soutěži Exportér roku, organizované Hospodářskou komorou ČR a MPO ČR.

Politika jakosti, ekologická politika

 Politika jakosti (Vydání 3, účinnost od 24. 07 2001)	 Ekologická politika (Vydání 3, účinnost od 1.3.2002)
PREAMBULE Politikou jakosti PRECHEZA a.s., výrobce anorganických minerálních látek, je vyrábět výrobky a poskytovat služby schopné uspokojovat předem stanovené nebo předpokládané potřeby zákazníků. Pro realizaci této politiky PRECHEZA a.s. zavedla, udržuje a zlepšuje systém jakosti. Strategickým záměrem PRECHEZA a.s. v oblasti jakosti je realizace principů TQM.	PREAMBULE Základním východiskem environmentální politiky PRECHEZA a.s. - výrobce anorganických minerálních látek je udržitelný rozvoj, který znamená odpovědnost současné generace vůči budoucím generacím za zachování a předání základních životních hodnot. PRECHEZA a.s. se zavazuje dodržovat platnou legislativu ČR a jiné požadavky, kterými je a.s. vázána v ochraně životního prostředí. Společnost zavedla, udržuje a zlepšuje systém environmentálního managementu. Aktivně se zapojila do programu Responsible Care - odpovědné podnikání v chemii. Snahou a.s. je nepřetržitě snižování negativních vlivů na životní prostředí, zejména emisí do ovzduší, vod a produkce odpadů, péče o vzhled a čistotu podniku a tím trvalé zlepšování stavu.
Politikou jakosti se PRECHEZA a.s. zavazuje realizovat následující zásady: 1. Plně se ztotožňujeme s principem zlepšování jakosti jako nikdy nekončícího procesu. 2. Naši snahou je dělat správné věci správně a to napoprvé. 3. Upřednostňujeme princip prevence před detekcí. 4. Smluvně garantované požadavky zákazníků splníme k jejich plné spokojenosti. 5. Spolupracujeme pouze se spolehlivými a prověřenými dodavateli.	Ekologickou politikou se PRECHEZA a.s. zavazuje realizovat následující zásady: 1. Upřednostňujeme dodávky surovin a služeb příznivější k životnímu prostředí, pokud je to technicky a ekonomicky možné. 2. Úsporou surovin a energií přispíváme k ochraně přírodních zdrojů. 3. Ke snižování negativních dopadů zásadních výrobních činností na životní prostředí využíváme a preferujeme postupy čistší produkce. 4. Každý zaměstnanec je vhodným způsobem vzděláván v problematice ochrany životního prostředí a je u něj vyžadováno chování vycházející z osobní odpovědnosti za ochranu životního prostředí. 5. Máme otevřený a vstřícný přístup vůči svému okolí a zájmovým skupinám. 6. Systematicky předcházíme znečišťování životního prostředí. 7. Odstraňujeme ekologické zátěže z minulosti.
 Politika jakosti i ekologická politika jsou závazné pro všechny zaměstnance PRECHEZA a.s. a přístupné veřejnosti. Za jejich zavedení, pochopení a udržování na všech úrovních organizace odpovídá vedení společnosti. Ing. Antonín Mlčoch, CSc. generální ředitel	 Ing. Karel Šimeček, MBA výkonný ředitel

Investice a životní prostředí

Klíčovou investicí byla v roce 2001 akce „Rekonstrukce výroby kyseliny sírové S1“, načasovaná do období nižší spotřeby kyseliny sírové pro výrobu titanové běloby.

Rekonstrukcí byla zajištěna obnova opotřebených aparátů, při zvýšení kapacity výroby o 22 % a zlepšení výtěžnosti výroby páry o 15 %.

V roce 2001 byla dále dokončena investice na zvýšení produkce a skladování sádrovce Pregips na roční kapacitu 100 tisíc tun, dokončena intenzifikace kapacity kalcinace titanové běloby a zahájena rekonstrukce mikronizačních linek k zvýšení kapacity a snížení energetické náročnosti tohoto souboru.

Celkově bylo na investice v roce 2001 vynaloženo 292 mil. Kč. Součástí investiční výstavby v roce 2001 byla i opatření na další snižování škodlivin a negativních vlivů na životní prostředí. Modernizace výroby kyseliny sírové přinesla snížení emisí SO_x o 23 % na 1 t vyrobené kyseliny. Rozvoj výroby bílého sádrovce a investice do neutralizační stanice zvýšily využití meziproduktu z výroby titanové běloby. V roce 2001 byla uvedena do trvalého provozu mokrá vypírka plynů ve výrobně železitých pigmentů, což přineslo devítinásobné snížení emisí SO_x a prakticky eliminaci emisí prachu.

Společenské aktivity

Při rozvoji společenských vztahů respektuje PRECHEZA a. s. jeden z hlavních principů Responsible Care - informační otevřenost. Zaměřuje se přitom na včasné projednávání svých investičních záměrů s veřejnoprávními orgány. Pravdivě informuje veřejnost o svém vlivu na životní prostředí a o realizaci programu komplexní ochrany životního prostředí. Seznamuje širokou veřejnost s výrobním programem a významem ekologického managementu.

Sponzorské a propagační aktivity jsou zaměřeny především na vybrané zájmové skupiny jako je mládež a ekologická hnutí, s cílem propagovat a vysvětlovat úlohu chemického průmyslu v budování vyspělé ekonomiky, získávat mladé lidi pro studium a přispívat ke kvalitě života v regionu.

Se svými bývalými zaměstnanci udržuje trvalý styk a pravidelně s nimi organizuje společné akce. Všem je také poskytován zpravodaj zaměstnanců Přerovský chemik.

Vybrané společensky prospěšné aktivity a. s. PRECHEZA :

- PRECHEZA finančně podporuje další vzdělávání svých pracovníků (základní profesní příprava zaměstnanců, jazyková příprava, individuální rozvoj personálních rezerv),

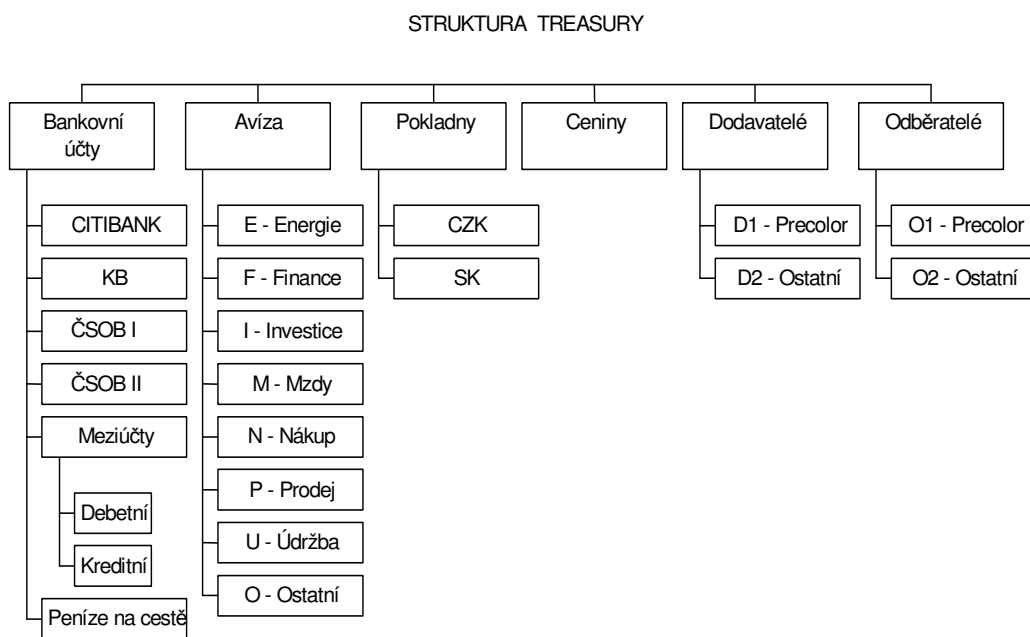
- PRECHEZA podporuje svým příspěvkem přerovský Nadační fond Bezpečí,
- podpora rozvoje odborného chemického školství, rozšíření spolupráce s vysokými školami technického směru,
- studenti středních a vysokých škol jsou pravidelně zváni na tématické prohlídky provozů akciové společnosti. Dlouholetá spolupráce je se SPŠ Hranice, Univerzitou Pardubice, VŠCHT Praha a Univerzitou Palackého Olomouc,
- PRECHEZA podporuje Jurečkovu nadaci Univerzity Pardubice,
- pro nastupující generaci chemiků spolupořádá PRECHEZA a. s. každoročně okresní kolo chemické olympiády,
- PRECHEZA se významnou měrou podílela na zakoupení počítačového tomografu do přerovské nemocnice,
- spoluorganizování každoročního setkání distributorů a zákazníků produktů PRECHEZY a. s. PRECOLOR CUP,
- pomoc při realizaci Československého jazzového festivalu,
- PRECHEZA podporuje spolupráci s mládežnickými ekologickými organizacemi,
- PRECHEZA podporuje volejbalový tým žen PVK PRECHEZA, který hraje extraligu, a týmy dorostu i žákyň,
- PRECHEZA podporuje přerovský hokejový klub, kde významná část prostředků je věnována mládežnickým týmům,

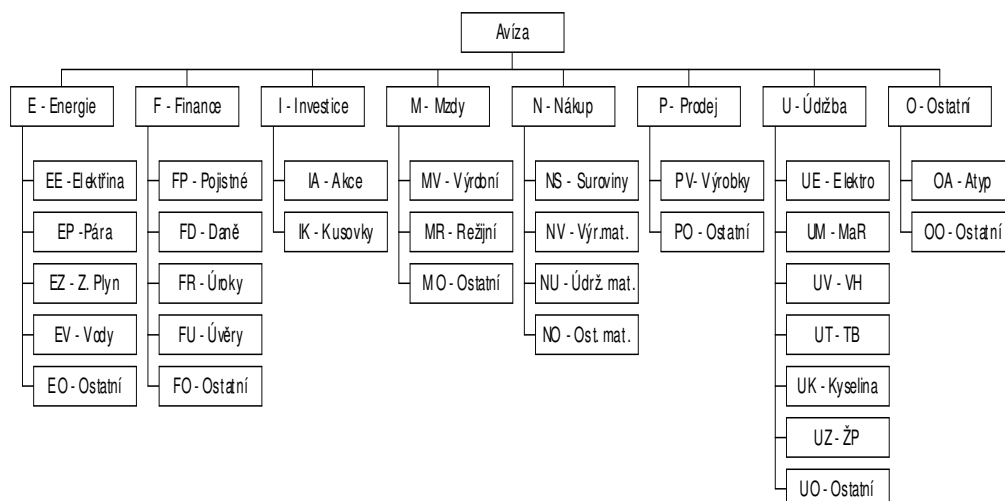
- PRECHEZA podporuje kromě dalších také oddíl metané a kuželek,
- PRECHEZA podporuje motoristické soutěže pořádané Auto klubem PRETIOX (Mistrovství ČR v automobilové orientační soutěži a Mistrovství ČR v automobilovém slalomu).

3.2 Přímá metoda

3.2.1 Popis používané metodiky v a. s. Precheza

Na útvaru Finance a. s. Precheza je každý týden sestavována určitá specifická forma výkazu cash flow za použití přístupu k výkazu přímou metodou. Jeho cílem je vyčíslit očekávanou skutečnost salda prostředků na konci kalendářního roku v měsíčním zobrazení. Východiskem je roční plán, který je dle potřeb aktualizován na základě skutečně dosažených výsledků a předpokladu dalšího plnění plánu. Jednotlivé nákladové a příjmové oblasti jsou rozděleny dle druhů, přičemž každou oblast má na starosti pověřený pracovník – tzv. udržovatel avíz. Finální zpracování pak probíhá na útvaru Finance. Rozčlenění oblastí nákladů a výnosů vychází z následujících základních schémat (zpracováváno v rámci IS SAP v modulu Treasury):

Pro vlastní pochopení funkcionality je nutné následující vysvětlení. Nákladové a výnosové účty hlavní knihy si pro účely tvorby výkazu nesou identifikaci, na jejímž základě dochází k propadu do oblastí sledovaných jednotlivými udržovateli avíz. Plánované dosud neuhrazené hodnoty, které jsou východiskem pro celé zpracování, se v podstatě rozpadají na oblast dokladů relevantních k platbě, oblast dokladů nerelevantních k platbě a na tzv. avíza.

Relevantní doklady k platbě jsou reprezentovány především fakturami a zálohovými platbami uvolněnými k platbě. Nerelevantní doklady k platbě jsou pak požadavky na objednávku, objednávky, zakázky, neuvolněné faktury a zálohy.

Zvláštní postavení mají tzv. avíza. Vzhledem k tomu, že jsou do systému zadávána s konkrétním datem splatnosti, jsou ve výkazu zobrazována jako relevantní k platbě. Zároveň však slouží k doplnění dokladů, které jsou v systému již zaznamenány. Toto doplnění je vlastně doplněním do celkové úrovně plánu, samozřejmě z pohledu splatnosti v daném kalendářním roce. Pro názornost uvádím následující schéma:

Schema rozpadu položek plánu

Upřesňující zpracování výkazu cash flow probíhá každý kalendářní týden v pátek, přičemž předzpracování za jednotlivé příjmové a výdajové oblasti provádějí udržovatelé avíz ze stavu známého ve čtvrtek konkrétního týdne. Zaznamenané údaje jsou on-line zpracovávány a s minimální prodlevou se promítají do samotného výkazu Treasury. Vlastní získávání podkladů probíhá prostřednictvím variabilních výkazů, které si každý udržovatel avíz tvoří pomocí následujícího nástrojového okna:

Předpověď toku hotovosti

Omezení klíče výběru

Úroveň říz. hotovosti		Do	
Druh dispozice		Do	
Dodavatel/odběratel		Do	
Doklad		Do	
Ignorovat log. dokl. starší než			

Členění

Vč. úrovně řízení hotov.	☒	Vč. obchodních partnerů	☐
Vč. druhu dispozice	☒	Vč. druhů dokladů	☒
Nezobraz. jednotl. doklady	☒		

Časové rozlišení

Poč. datum pro přehled likvidity: 04.04.2005

Zobrazená měna

Dispoz. měna: CZK Celkové zobrazení: ☒

Členění zobrazení

Přírůstek D / T / M: / 1 /

Odstupňování P / Z: 3 /

Výběr typu dokladu

Požadavky na objedn.	☒	Odběratelské zakázky	☒
Objednávky	☒	Odběratelské faktury	☒
Dodavateské faktury	☒	Požadavky na platbu	☒
Avíza	☒	Zálohy	☒

P07 (1) (200) n7en0 OVR

Po navolení požadovaných hodnot a jejich provedení získává tuto základní tabulku s vybranými daty (zobrazená tabulka slouží pouze pro ilustraci k výkladu):

Sgznam Zpracování Skok Systém nápověda SAP

Předpověď toku hotovosti

Celkové zobrazení Odstupňování: 3 / 0 04.04.2005 09:42:27 CHRASTINA

Úroveň řiz. hotovosti * Druh dispozice * Dodavatel *
 Požadavky na objedn. X Aviza X Odběratelské zakázky X Faktury MM X
 Objednávky X Zálohy X Odběratelské faktury X

Členění	Drive	04.2005	05.2005	06.2005	07.2005	08.2005	09.2005	10.2005	11.2005	12.2005	01.2006	0
Celkem	0	30.717-	47.300-	3.432	45.066	37.117	38.943	11.553	7.616	5.859-	3.181-	
AE A-Energie	0	20.075-	21.520-	21.370-	21.477-	21.856-	21.967-	19.456-	26.072-	26.235-	982	
ZALO Zálohy,P+Z	0	10.851-	10.285-	9.870-	8.884-	10.058-	10.589-	11.647-	14.640-	15.212-	0	
AVIZ Avizo	0	10.174-	12.045-	12.000-	13.043-	12.098-	11.678-	8.289-	12.032-	11.973-	0	
AVIZ Avizo	0	950	810	500	450	300	300	480	600	950	982	
AF A-Finance	0	14.045-	10.771-	22.892-	13.843-	12.495-	7.277-	14.879-	13.771-	26.365-	0	
AVIZ Avizo	0	12.033-	10.276-	24.239-	12.033-	12.000-	24.345-	13.033-	13.276-	24.091-	0	
AVIZ Avizo	0	510-	510-	3.387	510-	510-	19.049	510-	510-	1.951-	0	
AVIZ Avizo	0	1.519-	1-	2.056-	1.317-	1-	1.997-	1.353-	1-	339-	0	
AVIZ Avizo	0	17	17	17	17	17	17	17	17	17	0	
AI A-Investic	0	16.756-	20.546-	6.475-	5.102-	14.017-	20.249-	26.168-	31.132-	24.508-	0	
AVIZ Avizo	0	6.458-	14.627-	6.475-	5.102-	14.017-	20.249-	26.168-	31.132-	24.508-	0	
FMM FMM nebl.	0	1.094-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
FMM FMM bl. A	0	3.798-	265-	0	0	0	0	0	0	0	0	
OBJ Objednávka	0	5.405-	5.654-	0	0	0	0	0	0	0	0	
AM A-Mzdy	0	14.297-	14.852-	19.298-	13.926-	15.408-	14.852-	15.408-	15.038-	19.669-	0	
AVIZ Avizo	0	14.297-	14.852-	19.298-	13.926-	15.408-	14.852-	15.408-	15.038-	19.669-	0	
AN A-Nákup	0	50.593-	106.006-	99.015-	77.720-	79.750-	77.177-	79.284-	77.991-	76.099-	781-	
AVIZ Avizo	0	7.246-	12.881-	12.881-	12.881-	12.881-	12.881-	12.881-	12.881-	12.881-	781-	
FMM FMM nebl.	0	1.884	1.033-	781-	376-	0	0	0	0	0	0	
FMM FMM bl. A	0	508-	1.129-	0	0	0	0	0	0	0	0	
FMM FMM bl. R	0	137-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
OBJ Objednávka	0	2.681-	3.113-	545-	683-	0	155-	0	0	0	0	
POBJ Požadavek	0	7.895-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
AVIZ Avizo	0	5.223-	56.948-	65.074-	63.780-	66.869-	64.141-	66.403-	65.110-	63.218-	0	
FMM FMM nebl.	0	20.422-	14.364-	18.898-	0	0	0	0	0	0	0	
OBJ Objednávka	0	8.364-	16.538-	836-	0	0	0	0	0	0	0	

P07 (1) (200) n7en0 OVR

Z možností nástrojového okna je patrné, že volba zobrazení je velmi variabilní a jednotliví udržovatelé avíz mohou například volit zobrazení denní, týdenní nebo měsíční, výběr dokladů, které se mají zobrazit, zobrazování celku či pouze určité vybrané oblasti. Zobrazování dle těchto možností je umožněno až do rozpadu celkového toku prostředků na jednotlivé doklady.

Na základě těchto výstupů dostane udržovatel avíza ucelenou informaci o tom, jaké doklady jsou již v systému zpracovány, jaký finanční tok tyto doklady reprezentují a na základě této skutečnosti dopracuje svá avíza tak, aby naplnil hodnoty do úrovně ročního plánu.

Samotný výstup pravidelně finalizuje útvar Finance, kde se veškeré informace scházejí. Zde se vyjde z posledního známého salda prostředků daného týdne, použijí se výstupy aktualizované udržovateli avíz, doplní se atypické záležitosti (v tomto zpracování finanční investice) a získává se předpoklad výsledného salda prostředků

jednotlivých měsíců do konce sledovaného kalendářního roku. Výstup pak vypadá následovně:

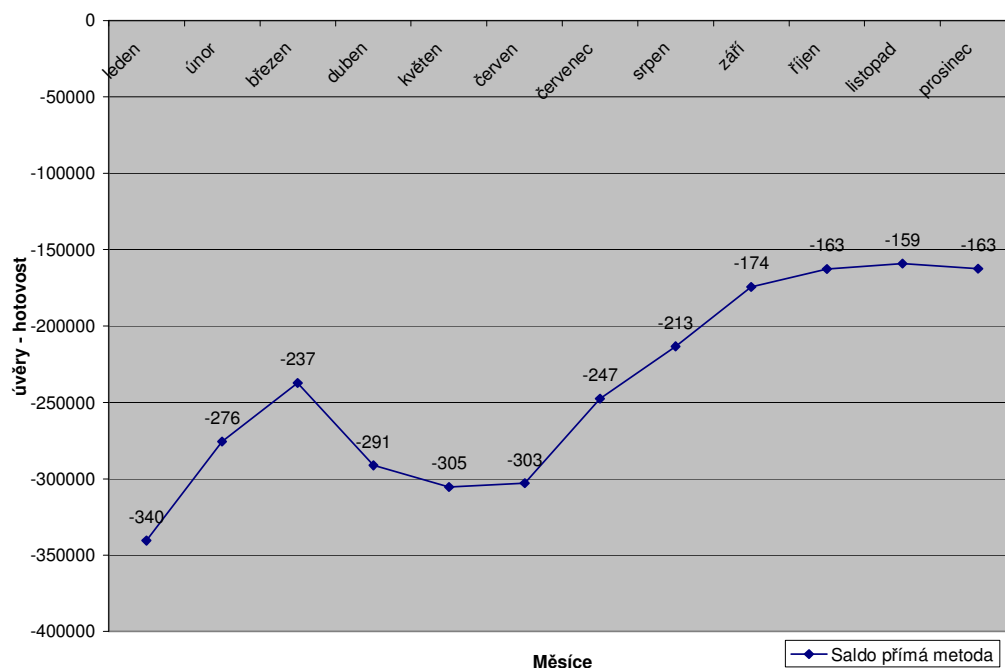
Hodnotové zobrazení

Členění		leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec		
Celkem				41519	-53972	-14005	2440	55459	34168	38795	11709	3677	-3490		
KZ 2004 \ Měsíce 2005															
Počáteční zůstatek	21237	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec		
	-300120			41519	-53972	-14005	2440	55459	34168	38795	11709	3677	-3490		
7.3.2005	-278883	Saldo přímá metoda	-278883	-340364	-275664	-237364	-291336	-305341	-302901	-247442	-213274	-174479	-162770	-159093	-162583
				-340364	-275664	-237364	-291336	-305341	-302901	-247442	-213274	-174479	-162770	-159093	-162583
hot.			19532	24456	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000
úvěry			-359896	-300120	-262364	-316336	-330341	-327901	-272442	-238274	-199479	-187770	-184093	-187583	
kontrola			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Grafické zobrazení

Cash flow do konce roku 2004

(stavy k poslednímu dni měsíce)

V tomto okamžiku je prováděna kontrola výstupů, kterou lze však porovnat pouze výslednou hodnotu salda aktuálního měsíce. Slouží k tomu kontrolní tabulky tzv. krátkodobého cash flow, které však zachycují pouze třítydenní předpoklad finančních toků a navíc disponují jistými empirickými rezervami, které nesou určitou chybovost. Pro názornost uvádím příklad tabulky krátkodobého cash flow, která se váže k výše uvedeným hodnotám:

kalendarní týden: 13															
	28.3.			29.3.			30.3.			31.3.			1.4.		
	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI
Počáteční stav účtů	6949	571	4472	6949	571	4559	5855	545	5705	6302	513	4775	5941	471	12928
Přecolor															
Ostatní (úvěry šedé)				104	2	3	642	1		260	1	4			
Příjmy celkem	0	0	0	104	2	3	642	1	0	260	1	4	0	0	0
Termínované vklady						15000						15000			
CELKEM PŘÍJMY	6949	571	4472	7053	573	19562	6497	546	5705	6562	514	19779	5941	471	12928
Převody mezi účty +															
Převody mezi účty -															
VÝDAJE:															
dodav.prov.+ invest.				1198	28	1087	195	33	930	621	43	6851	2430	130	8069
zálohy + rezerva						12770									
dodav.blokace MM,FI															
energie															
mzdy															
odvody do SR															
ostatní TV															
VÝDAJE CELKEM:	0	0	0	1198	28	13857	195	33	930	621	43	6851	2430	130	8069
Zůstatky účtů:	6949	571	4472	5855	545	5705	6302	513	4775	5941	471	12928	3511	341	4859
30	28.3.	29.3.	30.3.	31.3.	1.4.	2.4.	30.3.	31.3.	1.4.	2.4.	31.3.	1.4.	2.4.	31.3.	1.4.
OSTATNÍ POLOŽKY:	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI
Peníze na cestě															
Term.vklady			48000			33000			33000			18000			18000
Devizy (nákup, platby)						-315			1050			-1489			
Účty v cizí měně:															
- účet EUR (v Kč)	1099		884	1099		569	1099		1619	882		130	882		130
- účet USD (v Kč)			1			1			1			1			1
Ostatní prostředky:															
- depozitum	0		9570	0		9570	0		9570	0		9570	0		9570
- podúčet	5			5			5			5			5		
Úvěry celkem v tis.Kč	-96000		-192000	-96000		-192000	-96000		-192000	-96000		-192000	-96000		-192000
- poskytnutá měna:															
- EUR	3200		6400	3200		6400	3200		6400	3200		6400	3200		6400
- Kč						0			0			0			0
CELKEM	-87947	571	-129073	-89041	545	-143155	-88594	513	-143035	-89389	471	-151371	-91602	341	-159440
celkem běžné účty	11992			12105			11590			19340			8711		
celkem TV + na cestě	48000			33000			33000			18000			18000		
celkem devizy	1984			1669			2719			1013			1013		
celkem ostatní	9575			9575			9575			9575			9575		
celkem notovost	71551			56349			56884			47928			37299		
celkem úvěry	-288000			-288000			-288000			-288000			-288000		
celkem hot-úvěr	-216449			-231651			-231116			-240072			-250701		

Z doposud uvedených faktů se odvíjí celý záměr předkládané práce. Tímto záměrem je navrhnout pro výstupy cash flow zpracovávané přímou metodou adekvátní systém kontroly výstupů metodou nepřímou a jejich zdůvodnění s cílem minimalizovat chybovost výstupů a posílit vypovídací schopnost předkládaných dat.

3.2.2 Zpracování cash flow přímou metodou

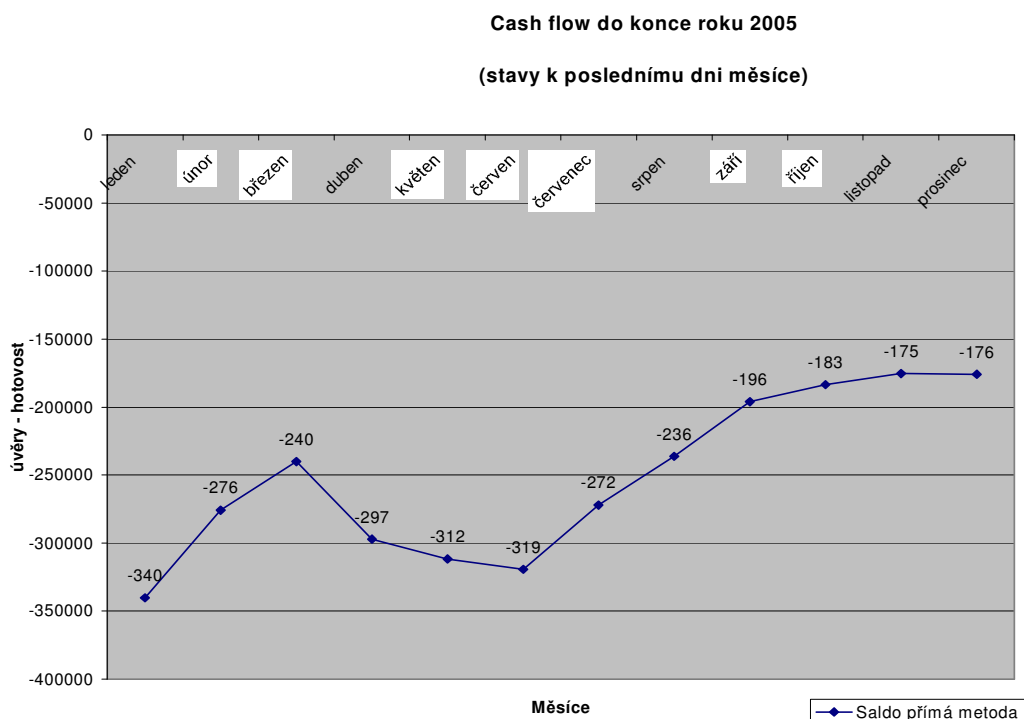
Pro potřeby této práce byly jako východisko zvoleny výsledné hodnoty zpracování za měsíc březen 2005, které si v následující části přiblížíme a popíšeme. K těmto hodnotám bude provedena analýza perspektiv do konce roku 2005 s cílem ověřit správnost výstupů zpracování cash flow přímou metodou. K tomuto ověření bude použito nepřímé metody odvozením z rozvahových a výsledkových operací, které mají vztah k peněžním prostředkům, či případně ještě metodou úpravy hospodářského výsledku o další položky.

Výstupy analýzy přímé metody

Členění		leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec		
Celkem					-51653	-14396	-7648	47135	35798	40423	12504	8245	-812		
KZ 2004 \ Měsíce 2005															
Počáteční zůstatek	42349	Měsíc	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	
	-288000	Měsíční saldo				-51653	-14396	-7648	47135	35798	40423	12504	8245	-812	
4.4.2005	-245651	Saldo přímá metoda	-245651	-340364	-276021	-240072	-297304	-311700	-319348	-272213	-236415	-196992	-183488	-175243	-176055
			-340364	-276021	-240072	-297304	-311700	-319348	-272213	-236415	-196992	-183488	-175243	-176055	
		hot.	19532	24675	47928	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	
		úvěry	-358896	-300696	-288000	-322304	-336700	-344348	-297213	-261415	-220992	-208488	-200243	-201055	
		kontrola	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Z uvedeného zpracování vyplývá, že výsledná hodnota salda měsíce března činí -240 072 tis. Kč. Výhled do konce roku 2005 ukazuje, že výsledné saldo dosáhne hodnoty -176 055 tis. Kč. Pro upřesnění uvádím, že k 31. 12. 2005 by se hotovost firmy měla pohybovat okolo obvyklých 25 000 tis. Kč, přičemž další zdroje firmy jsou cizí: 201 055 tis. Kč činí úvěry.

Grafické znázornění výsledků je pak následující:

Tyto výše uvedené výsledky si dle stávající metodiky lze ověřit pouze z detailního, avšak krátkodobého pohledu na finanční toky, kdy dochází k porovnání s výsledky zpracování krátkodobého (třítýdenního) cash flow.

Tento přehled uvádí následující tabulky:

a) pohled na hodnoty potvrzující výsledné hodnoty měsíce března 2005

Kalendářní týden: 13												
	28.3.			29.3.			30.3.			31.3.		
	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI
Početní stav účtů	6949	571	4472	6949	571	4559	5855	545	5705	6302	513	4775
Precolor												
Ostatní (úvěry šedě)				104	2	3	642	1		260	1	8
Příjmy celkem	0	0	0	104	2	3	642	1	0	260	1	4
Termínované vklady						15000						15000
CELKEM PŘÍJMY	6949	571	4472	7053	573	19562	6497	546	5705	6562	514	19779
Převody mezi účty +												
Převody mezi účty -												
VÝDAJE:												
dodav.prov.+ invest.				1198	28	1087	195	33	930	621	43	6851
zálohy + rezerva						12770						
dodav.blokace MM,FI												
energie												
mzdy												
odvody do SR												
ostatní TV												
VÝDAJE CELKEM:	0	0	0	1198	28	13857	195	33	930	621	43	6851
CELKEM CELKEM:	6949	571	4472	5855	545	5705	6302	513	4775	5941	471	12928
Zůstatky účtů:												
	6949	571	4472	5855	545	5705	6302	513	4775	5941	471	12928
	30	28.3.	29.3.	29.3.	19.0	30.3.	54.0	31.3.	4.3	1.4.	4.3	
OSTATNÍ POLOŽKY:	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI
Peníze na cestě												
Term.vklady			48000			33000			33000			18000
Devizy (nákup, platby)						-315			1050	-217		-1489
Účty v cizí měně:												
- účet EUR (v Kč)	1099		884	1099		569	1099		1619	882	130	882
- účet USD (v Kč)			1			1			1		3	1
Ostatní prostředky:												
- depozitum	0		9570	0		9570	0		9570	0		9570
- podúčet	5			5			5		5	5		
Úvěry celkem v tis.Kč	-96000		-192000	-96000		-192000	-96000		-192000	-96000		-192000
- poskytnutá měna:												
- EUR	3200		6400	3200		6400	3200		6400	3200		6400
- Kč						0			0			0
CELKEM	-87947	571	-129073	-89041	545	-143155	-88594	513	-143035	-89389	471	-151371
celkem běžné účty		11992			12105			11590			19340	
celkem TV + na cestě		48000			33000			33000			18000	
celkem devizy		1984			1669			2719			1013	
celkem ostatní		9575			9575			9575			9575	
celkem hotovost		71551			56349			56884			37299	
celkem úvěry		-288000			-288000			-288000			-288000	
celkem hot-úvěr		-216449			-231651			-231116			-250701	

b) pohled na nejpozdější známé hodnoty (výhled dostupných hodnot na útvaru Finance):

Kalendářní týden: 15												
	11.4.			12.4.			13.4.			14.4.		
	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI
Početní stav účtů	3011	7647	-4841	2911	7641	5684	2811	1610	8384	2711	1570	13181
Precolor						3927			5197			3906
Ostatní (úvěry šedě)												
Příjmy celkem	0	0	13689	0	0	3927	0	0	5197	0	0	3906
Termínované vklady												
CELKEM PŘÍJMY	3011	7647	8848	2911	7641	9611	2811	1610	13581	2711	1570	17087
Převody mezi účty +												
Převody mezi účty -												
VÝDAJE:												
dodav.prov.+ invest.	100	6	80	100	31	1200	100	40	400	100	9	500
zálohy + rezerva			3056									
dodav.blokace MM,FI			28			27						
energie												
mzdy					6000							
odvody do SR												
ostatní TV												
VÝDAJE CELKEM:	100	6	3164	100	6031	1227	100	40	400	100	9	11811
CELKEM CELKEM:	2911	7641	5684	2811	1610	8384	2711	1570	13181	2611	1561	5276
Zůstatky účtů:												
	2911	7641	5684	2811	1610	8384	2711	1570	13181	2611	1561	5276
	30	11.4.	4.3	12.4.	4.3	13.4.	4.3	14.4.	4.3	15.4.	4.3	
OSTATNÍ POLOŽKY:	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI	KB	CSOB	CITI
Peníze na cestě												
Term.vklady			0			0			0			0
Devizy (nákup, platby)												
Účty v cizí měně:												
- účet EUR (v Kč)	882		130	882		130	882		130	882		130
- účet USD (v Kč)			1			1			1			1
Ostatní prostředky:												
- depozitum	0		9570	0		9570	0		9570	0		9570
- podúčet	5			5			5		5	5		
Úvěry celkem v tis.Kč	-96000		-192000	-96000		-192000	-96000		-192000	-96000		-192000
- poskytnutá měna:												
- EUR	3200		6400	3200		6400	3200		6400	3200		6400
- Kč			0			0			0			0
CELKEM	-92202	7641	-176615	-92302	1610	-173915	-92402	1570	-169118	-92502	1561	-177023
celkem běžné účty		16236			12805			17462			9448	
celkem TV + na cestě		0			0			0			0	
celkem devizy		1013			1013			1013			1013	
celkem ostatní		9575			9575			9575			9575	
celkem hotovost		26824			23393			28050			20036	
celkem úvěry		-288000			-288000			-288000			-288000	
celkem hot-úvěr		-261176			-264607			-259950			-267964	

Vzhledem ke snížené čitelnosti údajů uvádím následující detail výsledků k 31. 3. 2005:

Hotovost: 47 928 tis. Kč
Úvěry: - 288 000 tis. Kč
Saldo (hotovost – úvěry): - 240 072 tis. Kč

Poslední známý údaj ve výhledu do budoucna se vztahuje k 15. 4. 2005 a má tyto hodnoty:

Hotovost: 18 490 tis. Kč
Úvěry: - 288 000 tis. Kč
Saldo (hotovost – úvěry): - 269 510 tis. Kč

Z tohoto srovnání je možné pouze konstatovat, že očekávaný trend mezi výslednou hodnotou měsíce března 2005 (saldo –240 072 tis. Kč) a poslední známá hodnota salda z 15. 4. 2005 v úrovni –269 510 tis. Kč potvrzují, že v měsíci dubnu dojde skutečně ke zhoršení hodnoty salda (hotovost – úvěry), a že vývoj pravděpodobně spěje někam k očekávané hodnotě uváděné ve výkazu Treasury, kde je uvedena hodnota salda prostředků – 297 304 tis. Kč.

Tímto srovnáním končily srovnávací možnosti úvaru Finance a. s. Precheza. Z porovnání výstupů z modulu Treasury (přímá metoda) a z krátkodobého (třídýdenního) cash flow bylo možné vysledovat pouze očekávaný trend vývoje salda prostředků – viz. tabulka (v tis. Kč):

Položka	Skutečnost měsíce března 2005	Poslední známá skutečnost dle krátkodobého detailu (k 15. 4. 2005)	Očekávaný výsledek dubna 2005 přímou metodou CF
Hotovost	47 928	18 490	25 000
Úvěry	- 288 000	- 288 000	-322 304
Saldo	- 240 072	- 269 510	- 297 304

Z uvedeného je patrné, že očekávané výsledky měsíce dubna 2005 by mohly být dosaženy. Vycházím z toho, že hotovost okolo 25 mil. Kč je u fy PRECHEZA a.s. obvyklým stavem (cca 10 mil. Kč je vázáno na zvláštním účtu na rekultivaci skládky průmyslového sádrovce a nelze s nimi disponovat). Pokles hotovosti je nutné vyrovnat navýšením úvěru, což je patrné, otázkou však zůstává, jestli konečná hodnota měsíce dubna získaná ve výkazu Treasury přímou metodou CF bude odpovídat skutečnosti. K tomuto účelu bylo ze strany firmy požadováno vytvoření kontrolní metodiky nepřímou metodou.

3.3 Nepřímá metoda – návrh kontrolní metodiky

V teoretické části je uvedeno, že pro sestavení výkazu cash flow nepřímou metodou **je třeba mít k dispozici výsledovku za běžné účetní období, počáteční rozvahu účetního období a konečnou rozvahu účetního období**. Pro určité zjednodušení celého postupu bylo dohodnuto, že bude provedeno i zjednodušení těchto účetních výkazů a sestavení výkazu cash flow tak, aby bylo možné odsouhlasovat výsledek na konci účetního období.

Účetní výkazy, které budou použity pro vlastní kontrolní propočty, jsou uvedeny níže (údaje jsou v mil. Kč). Základem je zjednodušená rozvaha výchozího období, tj. měsíce prosince 2004 (v plném rozsahu viz. příloha, vč. výkazu zisků a ztrát):

ROZVAHA 2004	31.12.2004	ROZVAHA 2004	31.12.2004
AKTIVA	skutečnost	PASIVA	skutečnost
stálá aktiva	2 062	vlastní kapitál	2 343
zásoby	300	rezervy + odložená daň	59
z toho materiál	118	závazky	219
nedokončená výroba	54	z toho z obchodního styku	191
hotové výrobky	128	státní daňové	9
poskytnuté zálohy	0	daň z příjmu PO	0
pohledávky	538	ostatní	19
z toho z obchodního styku	526	úvěry	293
záloha DPPO	3	z toho revolving Citi	0
ostatní	9	investiční Citi	195
finanční majetek	15	překlenovací KB	98
ostatní aktiva	3	ostatní pasiva	4
aktiva celkem	2 918	pasiva celkem	2 918

Abych dokázala funkčnost metodiky výpočtu, bylo rozhodnuto ověřit výsledky posledního známého měsíce, tj. měsíce března roku 2005. Z těchto důvodů přikládám zkrácenou rozvahu tohoto měsíce. Výkaz v plném rozsahu je zařazen jako příloha (příloha opět obsahuje i výkaz zisků a ztrát):

ROZVAHA 2005	31.3.2005	ROZVAHA 2005	31.3.2005
AKTIVA	skutečnost	PASIVA	skutečnost
stálá aktiva	2 041	vlastní kapitál	2 365
zásoby	304	rezervy + odložená daň	56
z toho materiál	125	závazky	209
nedokončená výroba	50	z toho z obchodního styku	182
hotové výrobky	128	státní daňové	11
poskytnuté zálohy	0	daň z příjmu PO	0
pohledávky	538	ostatní	16
z toho z obchodního styku	512	úvěry	288
záloha DPPO	17	z toho revolving Citi	0
ostatní	9	investiční Citi	192
finanční majetek	48	překlenovací KB	96
ostatní aktiva	0	ostatní pasiva	13
aktiva celkem	2 931	pasiva celkem	2 931

Dále zde uvádím údaje o předpokladu rozvahy k 31. 12. 2005, tzn. očekávanou skutečnost na konci roku. Tyto údaje ve formě plného rozsahu výkazu nebylo možné získat, proto předkládám pouze zjednodušenou formu:

ROZVAHA 2005	31.12.2005	ROZVAHA 2005	31.12.2005
AKTIVA	očekávka	PASIVA	očekávka
stálá aktiva	2 081	vlastní kapitál	2 514
zásoby	313	rezervy + odložená daň	51
z toho materiál	112	závazky	219
nedokončená výroba	53	z toho z obchodního styku	191
hotové výrobky	147	státní daňové	11
poskytnuté zálohy	1	daň z příjmu PO	0
pohledávky	587	ostatní	17
z toho z obchodního styku	571	úvěry	210
záloha DPPO	6	z toho revolving Citi	10
ostatní	9	investiční Citi	151
finanční majetek	22	překlenovací KB	50
ostatní aktiva	1	ostatní pasiva	10
aktiva celkem	3 004	pasiva celkem	3 004

Pro kontrolní propočet měsíce března jsou dále nutné údaje z výkazu zisků a ztrát za období leden - březen 2005. Na tomto místě uvádím shrnující tabulku z prezentace dosažených výsledků firmy.

Výsledky od počátku roku	leden - březen 2005			
<i>(účetní pohled, tis. Kč)</i>	roční plán	skutečnost	plnění	minulý rok
Tržby za prodej vlast.výrobků a služeb	459 654	433 947	94%	425 588
Přidaná hodnota	152 173	117 014	77%	179 136
Provozní hospodářský výsledek	57 708	20 685	36%	84 347
Hospodářský výsledek z finanč. operací	-3 665	1 592		-4 999
Mimořádný hospodářský výsledek	-1	0	#DIV/0!	0
Hospodářský výsledek před zdaněním	54 042	22 277	41%	79 347
EBIT	56 581	24 642	44%	80 929

Posledním potřebným podkladem jsou pak výsledné hodnoty roku 2005 uvedené ve výkazu zisků a ztrát (tabulka převzata z prezentace očekávaných výsledků firmy).

Očekávka výsledku do konce roku	leden - prosinec 2005		absolutní	relativní
<i>(mil. Kč)</i>	roční plán	očekávka	rozdíl	rozdíl
Tržby za prodej vlast.výrobků a služeb	1 988	1 980	-7	100%
Přidaná hodnota	624	608	-15	98%
Provozní hospodářský výsledek	231	216	-15	94%
Hospodářský výsledek z finanč. operací	9	10	0	101%
Mimořádný hospodářský výsledek	0	0	0	83%
Hospodářský výsledek před zdaněním	240	225	-15	94%

Z předložených podkladů jsem na základě teoretické části mé práce navrhla následující kontrolní propočet skutečně dosažených výsledků měsíce března 2005 nepřímou metodou cash flow a poté propočítla stejnou metodikou i hodnotu očekávané skutečnosti výsledků na konci roku 2005.

3.3.1 Kontrolní propočet měsíce března

Cash flow	Propočet března 2005
Poč. stav	15
Zisk před zdaněním	22
Odpisy	48
Změna rezerv	-3
Změna opr. pol.k DHM	-1
Pohledávky (bez DPPO)	14
Zásoby	-4
Závazky (bez DPPO)	-10
Platba DPPO+záloha	-14
Ostatní akt.+pas.	12
Úvěry	-5
Čerpání fondů, úpravy vl.kap.	0
Odpis prodaného HM	0
Pořiz. investic a DHM	-26
Kon. stav	48
Čerpání úvěru	288
Saldo	-240

Stručný komentář k metodice výpočtu

Počáteční stav peněžních prostředků v měsíci březnu 2005, tedy 15 mil. Kč, vychází z konečného stavu peněžních prostředků měsíce prosince 2004.

Ten dále upravujeme o hodnotu hospodářského výsledku zjištěnou z výkazu zisků a ztrát. V našem případě je hospodářský výsledek tvořen skutečným ziskem dosaženým v období ledna až března 2005, tj. 22 mil. Kč.

Následují úpravy o nepeněžní operace, jejímž typickým příkladem jsou odpisy. Ty sice snižují hospodářský výsledek, neznamenají však úbytek peněz, proto je při sestavování cash flow musíme k hospodářskému výsledku přičíst. Zde odpisy činí 48 mil. Kč.

K nepeněžním operacím patří také změna stavu rezerv. Při jejich zvyšování vzniká náklad, snižuje se hospodářský výsledek, ale výdaj ještě nenastal. Proto se zvýšení rezerv zachycuje jako kladný peněžní tok. Podobné je to i u opravných položek. V našem případě došlo k poklesu rezerv – proto záporný tok (–3 mil. Kč) a u opravných položek došlo k čerpání, což obdobně vyvolává záporný tok (–1 mil. Kč).

Pohledávky a zásoby tvoří součást aktiv, z čehož vyplývá i jejich vliv na peněžní tok – zvýšení způsobuje úbytek peněžních prostředků, snížení naopak přírůstek.

V období ledna až března došlo ke snížení pohledávek – vzniká kladný peněžní tok (14 mil. Kč) a k nárůstu zásob – vzniká záporný peněžní tok (–4 mil. Kč).

V oblasti závazků vyvolává jejich úbytek záporný a přírůstek kladný tok peněžních prostředků. Je to dáno tím, že zdrojem peněz je jakýkoliv růst závazkové položky a naopak. V našem případě se závazky snížily o 10 mil. Kč, což zapříčinilo záporný peněžní tok právě v této výši.

Vzhledem k tomu, že pohledávky i závazky jsou uváděny bez vlivu daně z příjmů, je do výpočtu zapracován samostatný řádek obsahující platbu této daně. Platba jednoznačně vyvolává záporný finanční tok prostředků, zde –14 mil. Kč.

Pro položky ostatních aktiv a ostatních pasiv platí obecná pravidla pro aktiva a pasiva – přírůstek aktiv vyvolává záporný tok prostředků a naopak, přírůstek pasiv vyvolává kladný tok prostředků a naopak. V měsících lednu až březnu došlo k poklesu ostatních aktiv o 3 mil. Kč a k nárůstu ostatních pasiv o 9 mil. Kč, což v konečném součtu znamená kladný peněžní tok 12 mil. Kč.

Pokles úvěrů, tedy pasivní položky, vyvolává obdobně pokles finančních prostředků (–5 mil. Kč). Stejný průběh by byl zaznamenán i u položky čerpání fondů a úpravy vlastního kapitálu, pokud by nebyla nulová jako v našem případě.

Položka odpisu prodaného investičního majetku je sice nulová, ale pokud by prodej nastal, došlo by ke kladnému finančnímu toku.

Položku pořízení investic a DHM nebylo možné doložit vzhledem k citlivosti údajů. Bylo však zjištěno, že v období prvních tří měsíců roku 2005 činila celkem 26 mil. Kč.

Po sečtení počátečního stavu finančních prostředků a celkového salda zdrojů a použití vychází aktuální konečný stav finančních prostředků, v našem případě 48 mil. Kč. Aby bylo možné srovnání s výstupy cash flow z modulu Treasury (výstup přímé metody), je třeba stav prostředků upravit o objem čerpání úvěru (288 mil. Kč), čímž se dostáváme na konečné saldo –240 mil. Kč.

Při srovnání s výsledky přímé metody měsíce března pak zjišťujeme, že vyčíslená hodnota salda přímou metodou (–240 072 tis. Kč) koresponduje s výsledkem výpočtu metodou nepřímou prováděnou v mil. Kč (–240 mil. Kč).

3.3.2 Propočet konce roku 2005

Stejný metodický postup, který byl uveden u kontrolního propočtu měsíce března, byl použit i pro vyčíslení očekávané skutečnosti roku 2005 a přinesl následující hodnoty:

Cash flow	Propočet prosince 2005
Poč. stav	15
Zisk před zdaněním	225
Odpisy	190
Změna rezerv	-8
Změna opr. pol.k DHM	3
Pohledávky (bez DPPO)	-46
Zásoby	-13
Závazky (bez DPPO)	0
Platba DPPO+záloha	-49
Ostatní akt.+pas.	8
Úvěry	-83
Čerpání fondů, úpravy vl.kap.	-3
Odpis prodaného HM	0
Poříz. investic a DHM	-210
Kon. stav	29
Čerpání úvěru	210
Saldo	-181

Ze zjištěných hodnot vychází závěrečné roční saldo –181 mil. Kč, které se skládá z očekávané hotovosti prostředků 29 mil. Kč a úrovně čerpání úvěru ve výši 210 mil. Kč.

3.3.3 Shrnutí

Pro přehlednost srovnání výsledků přímé a nepřímé metody a pro doložení funkčnosti kontrolního postupu uvádím na tomto místě následující tabulku (v mil. Kč):

Položka	Výsledek přímá metoda	Výsledek nepřímá metoda	Rozdíl (NM-PM)
Hotovost	25	29	4
Úvěry	-201	-210	-9
Saldo	-176	-181	-5

Vzhledem k přípustné toleranci (+/-10 mil. Kč) bylo dosaženo vyhovujících výsledků. Rozdíl +4 mil. Kč v oblasti hotovosti je považován za bezvýznamný – volné prostředky jsou zhodnocovány prostřednictvím termínovaných vkladů či směnek, rozdíl -9 mil. Kč u úvěrů je hodnocen obdobně vzhledem ke skutečnosti, že podnik čerpá své

úvěry v EUR a kursové rozdíly nejsou zohledňovány. Lze tedy říci, že rozdíl mezi výslednými saldy vycházejícími z jednotlivých metod –5 mil. Kč znamená dostatečné prověření funkčnosti navržené kontrolní metodiky výpočtu cash flow nepřímou metodou. Tímto způsobem si nyní mohou pracovníci útvaru Finance kontrolně propočíst všechny měsíce v období, čímž získají i data pro eventuelní grafické znázornění vývoje salda nepřímé metody pro přehlednější porovnání vývoje v jednom grafu.

4. Závěr

Výraz cash flow obohatil slovníky našich ekonomů poměrně nedávno – první výkaz o peněžních tocích byl sestaven teprve před několika lety, přesněji v roce 1993 v souvislosti se změnou účetního systému. I za tak krátkou dobu, během níž se výkaz zpřesňoval a vylepšoval až do dnešní podoby, se však stihl stát významnou součástí přílohy k účetní závěrce a svou důležitostí se zařadil po bok rozvahy a výsledovky.

Při finančním řízení a rozhodování již firmám nestačí jen informace o majetku podniku a zdrojích jeho krytí a údaje o nákladech, výnosech a zisku. Stejně tak důležité jsou i informace o peněžních příjmech a výdajích podniku, tedy o jeho peněžních tocích.

Rozvaha zachycuje stav majetku a kapitálu k určitému datu. Výkaz zisků a ztrát sleduje náklady, výnosy a zisk v období jejich vzniku, aniž by ovšem bral ohled na to, zda došlo ke skutečnému peněžnímu příjmu či výdaji. Následkem toho vzniká věčný a časový nesoulad mezi výnosy a příjmy, náklady a výdaji a ziskem a stavem peněžních prostředků. Tento problém lze odstranit právě pomocí cash flow, tedy sledování peněžních toků. Cash flow souvisí se zajišťováním likvidity podniku, je významnou součástí finančního řízení, finanční analýzy a plánování.

Hlavní předností výkazu cash flow je schopnost skloubit pohled rozvahy (pohled na finanční situaci firmy v daném okamžiku) a pohled výsledovky (pohled shrnující výsledky za dané časové období) do podoby, která ukazuje, jak a s jakými zdroji firma nakládala a jaké výsledky díky tomu získala.

Výkaz o peněžních tocích vypovídá o tom, kolik peněžních zdrojů podnik vytvořil a jakým způsobem je použil. Dokazuje, že zisk a peníze nejsou totéž. Vzhledem ke svým již zmíněným výhodám se výkaz stává dobrým základem analýzy pohybu peněz v podniku. Manažeři získávají na základě skutečnosti minulého roku zkušenost, kterou lze v budoucích obdobích využít pro racionálnější tvorbu a oběh peněžních prostředků. Svá rozhodnutí tak mohou posuzovat nejen v kontextu náklady – výnosy – zisk, ale i z hlediska tvorby peněžních toků.

Téma této bakalářské práce vycházelo z potřeb útvaru Finance a. s. Precheza. Na uvedeném útvaru bylo doposud možno porovnávat očekávané výsledky cash flow dosažené přímou metodou s výstupy nepřímé metody jen v krátkodobém časovém horizontu, jelikož se zde předpokládáné peněžní toky zjištěné na základě nepřímé metody sledovaly pouze s třítydenním výhledem. Tento postup tedy neumožňoval ověřit si očekávanou výslednou hodnotu salda peněžních prostředků na konci roku.

Požadavkem firmy a tedy i hlavním záměrem této práce bylo vytvořit pro výstupy cash flow zpracovávané přímou metodou odpovídající systém kontroly metodou nepřímou. Navržená metodika byla zdárně ověřena propočtem skutečných hodnot dosažených v měsíci březnu 2005 a následně pak i očekávaných výsledků na konci roku

2005. Tím byla prokázána funkčnost celého systému a já pevně věřím, že tato metodika bude ve firmě s úspěšností a ku prospěchu věci využívána.

5. Resumé

Die Firma, in der ich meine Diplomarbeit geschrieben habe, heisst Precheza und siedelt in Přerov. Es geht um die Aktiengesellschaft, die sich auf die Produktion der Titaniumdioxide, der Eisenoxidpigmente, der Schwefelsäure und anderer chemischen Erzeugnisse konzentriert. Die meisten Produkte (etwa 85 %) werden ins Ausland exportiert, vorwiegend nach West-, Mittel- und Osteuropa und nach nordischen Staaten, aber auch nach Nordamerika, Asien und Afrika.

Precheza ist ein mittelgrosser Betrieb mit etwa 600 Angestellten. Ich habe meine Diplomarbeit in der Finanzabteilung geschrieben. Mein Diplomarbeitsleiter ist ing. Jiří Chrastina gewesen, der Finanzabteilungsleiter.

Das Thema meiner Diplomarbeit lautet „Die Kontrolle von Ausgänge der direkten Methode des Cash flows in der Firma Precheza a. s. Přerov“. Unter dem Begriff Cash flow versteht man den Geldstrom, also die Einkommen und Ausgaben des Betriebs.

Die ganze Arbeit besteht aus zwei Teilen – dem theoretischen und dem praktischen Teil. Zuerst beschreibe ich die wichtigen Begriffe, charakterisiere einzelne Rechnungsberichte (die Bilanz und die Erfolgsrechnung), die als Unterlagen für die Berechnung des Geldstroms dienen, und führe die Methoden an, wie man das Cash flow aufsetzen kann und wie ist es dann möglich die Ergebnisse auszunutzen.

Der praktische Teil beginnt mit der Charakterisierung der Organisation, wo ich diese Diplomarbeit ausgearbeitet habe. Hauptsächlich widme ich allerdings meine Aufmerksamkeit der Lösung des Problems. Zu dieser Arbeit gehören auch die Beilagen, die die Bilanzen und die Erfolgsrechnungen bilden.

Das Ziel dieser Diplomarbeit war ein solches System der Berechnung des Geldstroms durch indirekte Methode vorschlagen, die die Kontrolle mit den durch direkte Methode festgestellten Ergebnissen am Ende des Jahres ermöglicht. Früher konnte man es nur von kurzfristigem (dreiwöchigem) Gesichtspunkt aus machen.

Es ist gelungen diese Absicht zu erfüllen und ich glaube, dass dieses System für die Firma Precheza nützlich ist.

Seznam použité literatury

1. ANONYM. *Precheza 110 let chemie v Přerově*. Přerov: Euro-Print Přerov s. r. o., 2005.
2. BLAHA, Z. S., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Jak posoudit finanční zdraví firmy*. 2. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 1996. ISBN 80-85603-80-2
3. DOUCHA, R. *Finanční analýza podniku*. Praha 1996. ISBN 80-902111-2-7
4. FREIBERG, F. *Cash-flow: řízení likvidity podniku*. 2. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 1996. ISBN 80-85603-52-7
5. KOVANICOVÁ, D., KOVANIC, P. *Poklady skryté v účetnictví. Díl I Jak porozumět účetním výkazům*. 5. vyd. Praha: Polygon, 1998. ISBN 80-85967-73-1
6. PAVELKOVÁ, D. Cash flow jako faktor udržení platební schopnosti a efektivního hospodaření. *Daňová a hospodářská kartotéka* č. 7. 17. dubna 2002. Praha: LINDE nakladatelství s. r. o. ISSN 1210-6739
7. SŮVOVÁ, H. a kolektiv. *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači*. 1. vyd. Praha: Bankovní institut, a. s., 2000. ISBN 80-7265-027-0
8. VALACH, J. a kolektiv. *Finanční řízení podniku*. 1. vyd. Praha: EKOPRESS, 1997. ISBN 80-901991-6-X
9. VOSOBA, P. a kolektiv. *Řízení firemních financí*. 1. vyd. Praha: EKOPRESS, 1998. ISBN 80-86119-05-X

Přílohy

Organizační schéma

Rozvaha v plném rozsahu k 31. 12. 2004

Výkaz zisků a ztrát v plném rozsahu k 31. 12. 2004

Rozvaha v plném rozsahu k 31. 3. 2005

Výkaz zisků a ztrát v plném rozsahu k 31. 3. 2005